

Castrén, Handlanden Hj. Schildt, Statsarkivarien R. Hausen, Handlanden Th. Stude, Apotekaren A. Osberg, Doktorn E. Juslin, Gårdsägaren K. R. Åström, Stabskaptenen K. O. Wasastjerna, Handlandene P. Sinebrychoff och V. J. Koroleff, Maskinmästaren J. E. Nordling och Faktorn R. Ahlstedt.

Stadsfullmäktige sammanträdde under året 25 gånger.

Paragrafantalet i Fullmäktiges protokoll utgjorde 360 och antalet bref, som å Fullmäktiges vägnar aflätos, uppgick till 385.

II. Drättselkammaren.

Emedan de viktigaste af Drättselkammaren handlagda ärenden allaredan under föregående afdelning omnämmts, upptagas här endast följande:

a) Ärenden beträffande förvaltningen af stadens fasta gods.

Dels på grund af särskilda utaf Stadsfullmäktige gifna, i det föregående redan berörda bemyndiganden, dels i stöd af den Drättselkammaren, jemlikt dess reglemente, tillkommande befogenhet, att genom offentlig auktion försälja staden tillhörige, odisponerade byggnadstomter, försälde Drättselkammaren under året nedan upptagne, odisponerade tomter och tillskottsområden, å hvilka, sedan för desamma fastställda löseskillingar antingen kontant guldits eller gäldats genom utfärdande af i tomten in-tecknade eller med borgen försedda skuldförbindelser, salubref af Kam-maren å stadens vägnar utfärdades:

Försäljning af tomter.

Kvater N:o	Tomt N:o	Gata	Köparen	Tomtens areal	Enhetspris		Köpeskil-
					Från	Till	lingens belopp
183	20	Peters-	Huber, R., ingenjör ¹⁾	5,292	kvf.	6—	31,752 —
84	19 & 21	Boulevards- (tillskott)	Sinebrychoff, P., aktiebolag ²⁾	15,024	kvf.	—88	13,336 80
99	13	samt särskilda områden invid Gasverket	Statsjernvägarne i Finland ³⁾	113,444	kvf.	3—	340,332 —
107	17	Skarpskytte- (tillskott)	Malmberg, E., poliskommis-sarie ⁴⁾	1,412	kvf.	1 80	2,541 60
107	11	Skarpskytte- (tillskott)	Svartström, J. F., gårdsägare	149,591	m ²	3 40	508 61
180	19	Peters-	Militie-expeditionen i Kejs. Senaten ⁵⁾	6,005,685	m ²	6—	36,034 11
Summa				—	—	—	424,505 12

¹⁾ Drkns prot. den 21 Jan. § 1. — ²⁾ D:o 10 Mars § 14, se pag. 6. — ³⁾ D:o den 28 Jan. § 6. — ⁴⁾ D:o den 10 Mars § 15. — ⁵⁾ D:o den 15 Dec. § 1.

Utfärdade salubref.

Dessutom utfärdade Drätselkammaren under året salubref å nedanstående tvänne tomter, af hvilka den ena, jemlikt Stadsfullmäktiges beslut, utan löseskilling, afstods, och resterande löseskilling för den andra, som innehafts på grund af tidigare gällande inlösningsvilkor, nu kontant inbetalades:

Kvarter N:o	Tomt N:o	Gata	Köparen	Tomtens areal	Inhelspris Fmg.	Köpeskillingens belopp Fmg.
100 b 112	12 6	Bergmans- (tillskott) Båtsmans-	Wilkman, K. J., gårdsägare ¹⁾ Nylands aktiebank ²⁾	735,400 m ² 2,050,00 m ²	— 2 68	— 5,486 25

Utfärdade lägenheter.

I stöd af Stadsfullmäktiges dels under året dels tidigare fattade beslut afslutade Drätselkammaren nedanupptagne legoaftal beträffande staden tillhöriga lägenheter:

N:o å kartan	Lägenhetens namn	Areal	Arrendatorns namn	Arrendetidens utgång	Grundrenta	Årlig penningafgåfd Fmg.
68 a b	<i>Alkärr:</i>	4,744 ha	Stenius, M. G. trädgårdsmästare ³⁾	1918 Dec. 31	—	700
68 c	D:o d:o <i>Berghäll:</i>	2,282,696 m ²	Alkärrs familjebostads aktiebolag ⁴⁾	1919 " 31	—	648
37	2 linien N:o 2	1,748,00 m ²	Olander, O. skräddarmästare ⁵⁾	1922 " 31	—	284
	D:o N:o 27	1,567,69 m ²	Hämäläinen, J. snickare ⁶⁾	1922 " 31	—	300
	D:o N:o 29	1,630,758 m ²	Honkanen, G. V. poliskonstapel ⁷⁾	1922 " 31	—	269
	3 linien N:o 8	2,273,507 m ²	Föreningen för arbetshusen ⁸⁾	1922 " 31	—	fritt
	D:o N:o 10	1,421,242 m ²	Haavisto, E. villaägare ⁹⁾	1921 " 31	—	340
	D:o N:o 19	1,373,553 m ²	Willandt, G. F. byggmästare ¹⁰⁾	1921 " 31	—	245
	D:o N:o 21	1,373,35 m ²	Syrjälä, Karl, bonde ¹¹⁾	1922 " 31	—	206
	4 linien N:o 12	1,435,082 m ²	Loukola, J. byggmästare ¹²⁾	1922 Mars 1	—	302
	D:o N:o 14	1,435,08 m ²	Sahlberg, A. timmerman ¹³⁾	1922 Dec. 31	—	233
	D:o N:o 16	1,736,246 m ²	Nieminen, F. arbetare ¹⁴⁾	1922 " 31	—	350
	D:o N:o 18	2,112,250 m ²	Sundqvist, M. kvartersman ¹⁵⁾	1921 " 31	—	500

¹⁾ Se pag. 5. Drkns prot. den 29 Sept. § 31. — ²⁾ Drkns prot. den 17 Nov. § 7. —

³⁾ D:o den 31 Mars § 11. — ⁴⁾ D:o den 1 Dec. § 34. — ⁵⁾ D:o den 30 Juni § 34. — ⁶⁾ D:o den 12 Maj § 1. — ⁷⁾ D:o den 4 Aug. § 4. — ⁸⁾ D:o 30 Juni § 12. — ⁹⁾ D:o den 7 Jan. § 8. — ¹⁰⁾ D:o den 4 Febr. § 8. — ¹¹⁾ D:o den 4 Aug. § 5. — ¹²⁾ D:o den 15 Febr. § 9. — ¹³⁾ D:o den 2 Juni § 23. — ¹⁴⁾ D:o d:o § 22. — ¹⁵⁾ D:o den 7 Jan. § 9.

100	<i>Blekholmen:</i> norra N:o 5	1,616,180 m ²	Krogius, Lars & C:o, firma ¹⁾	1903	Dec.	31	—	300	—
101	södra	1,728 ha	Nyman, J. byggmästare ²⁾	1897	"	31	—	750	—
	<i>Bergudd:</i> bostadstomt	—	Schoskoff, N. trädgårdsmästare ³⁾	6 mån. upps.			—	120	—
	<i>Bergudd, & Strandkulla,</i> ett område	—	Norrmann, C. H. sågägare ⁴⁾	1907	Juni	30	—	500	—
66	<i>Fjellidal:</i> åker	—	Utkin, E. trädgårdsmästare ⁵⁾	1892	Dec.	31	—	600	—
64	<i>Hammarberg</i> en del	—	Lindström, C. A. färgare ⁶⁾	4 mån. upps.			—	100	—
33	<i>Hagnäs kajen</i> N:o 4, hälften	2,125,185 m ²	John Stenbergs maskinfabriksaktiebolag ⁷⁾	1892	Dec.	31	—	370	—
55	<i>Humleberg</i> n:o 18	6,628,880 m ²	Alfthan, Max, stabskapten ⁸⁾	1921	"	31	—	150	—
95	<i>Högholmen:</i> <i>Junkarskolans plantage</i> (en del)	21,044 ha	Helsingfors utskänkningsaktiebolag ⁹⁾	1902	April	30	2,935 hi råg	430	—
	<i>Mejlans:</i> N:o 11	1,28 ha	Lundell, A. murare ¹¹⁾	1922	"	31	—	80	—
	N:o 13	0,9 ha	Melan, A. fröken ¹²⁾	1922	"	31	—	150	—
	12, 14, 16, 17 & 18	—	Sundsten, F. trädgårdsmästare ¹³⁾	1897	Okt.	31	—	400	—
	jordlägenhet	—	Finska trädgårdsföreningen ¹⁴⁾	1922	"	31	—	1,552	—
	N:o 15	2,242 ha	Öhman, E. borgmästare ¹⁵⁾	1922	Dec.	31	—	200	—
	N:o 20	1,22 ha	Hilden, K. handlande ¹⁶⁾	1922	"	31	—	180	—
	N:o 27	1,585 ha	Grönlund, Emma, enkedoktorinna ¹⁷⁾	1922	"	31	—	60	—
	vårdshusbyggnaden	—	Sundsten, F. trädgårdsmästare ¹⁸⁾	1897	Okt.	31	—	175	—
	tomtplats	—	Kitinski, B. f. d. soldat ¹⁹⁾	1893	"	31	—	60	—
	d:o	—	Bäckström, A. mjölnare ²⁰⁾	1893	"	31	—	50	—
	d:o	—	Emanuelson, Ulrika, enka ²¹⁾	1893	"	31	—	10	—
	Tilkkaängen	—	Öhman, E., borgmästare ²²⁾	1895	Dec.	31	—	270	—
	Tullängen, norra delen	—	Kitinski, B. f. d. soldat ²³⁾	1893	"	31	—	32	—
	D:o södra delen	—	Bäckström, A. mjölnare ²⁴⁾	1893	"	31	—	32	—

1) Drkns prot. den 3 Mars § 15. — 2) D:o den 15 Dec. § 17. — 3) D:o den 4 Febr. § 7. — 4) D:o den 2 Juni § 27. — 5) D:o den 12 Maj § 4. — 6) D:o den 13 Okt. § 12. — 7) D:o den 21 Juli § 13. — 8) D:o den 4 Febr. § 9. — 9) D:o den 14 April § 9. — 10) D:o den 5 Maj § 47. — 11) D:o den 29 Dec. § 19. — 12) D:o den 29 Dec. § 19. — 13) D:o den 24 Nov. § 13. — 14) D:o den 21 Juli § 29. — 15) D:o den 1 Dec. § 39. — 16) D:o den 29 Dec. § 19. — 17) D:o den 29 Dec. § 19. — 18) D:o den 24 Nov. § 13. — Frihet från arrendeafgälden det första året mot skyldighet att verkställa nödig remont å byggnaderna. — 19) D:o den 20 Okt. § 19. — 20) D:o den 20 Okt. § 18. — 21) D:o den 27 Okt. § 26. — 22) D:o den 17 Nov. § 2. — 23) D:o den 17 Nov. § 2. — 24) D:o den 17 Nov. § 2.

21	<i>Sörnäs:</i>								
	uppl. plats N:o 1.	2,503,449 m ²	Hamfeldt, W. handlande ¹⁾	1893	Dec.	31	—	250	—
	” ” 2.	2,337,816 m ²	Densamme ¹⁾	1893	”	31	—	350	—
	” ” 11.	4,785,642 m ²	Stormbom, F. stationsinspektör ²⁾	1893	”	31	—	300	—
	plantage <i>Strandgatan</i> stenbrott	—	Schoskoff, N. trädgårdsmästare ³⁾	1893	”	31	—	700	—
			Ahlstrand, F. stenbyggare ⁴⁾	1897	Okt.	1	—	50	—

Förlängdt arrende för tomt N:o 21 Skarpskyttegatan.

Arrendator af tomten N:o 21 vid Skarpskyttegatan, Handlanden O. Grönlund, som förständigats att innan årets utgång bortskaffa de å tomtten uppförda byggnader ⁵⁾, hade framställt anhållan att till den 1 Juni 1893 få bibehålla desamma, hvilken anhållan Kammaren biföll ⁶⁾ mot det arrendator i platshyra erlade 18 mark per år, motsvarande hälften af det för tomtten förut fastställda arrendet.

Afslagna arrende ansökningar.

Innehafvarens af arrendetomten N:o 1 vid Sjömansgatan i kvarteret N:o 109 anhållan om tillskottsmark till nämnde tomt i hörnet af Fredriks-gatan och Skepparebrinken blef, efter Stadsingenjörens hörande och på de af honom anförda grunder, afslagen ⁷⁾.

Likaså afböjdes ⁸⁾ Restauratören F. Forsströms anhållan att på ytterligare ett års tid och mot afgäld af 2,000 mark få arrendera värdshusbyggnaden å Hesperia, äfvensom en af innehafvaren af restaurationspaviljongen i Esplanaden inlemnad ansökan om förlängning af arrendetiden för sagde paviljong med hänsyn till de öfver beräkning höga kostnaderna sökanden på restaurationslokalens ombyggnad nedlagt ⁹⁾.

Skådespelaren K. A. Weckmans ansökan att få till bebyggande arrendera odisponerade villalotten N:o 16 af lägenheten Humleberg, ansågs jemväl, i betraktande af de dryga kostnader en i sådant fall erforderlig väganläggning till platsen komme att kräfvä, icke tillsvidare kunna bifallas ¹⁰⁾.

Innehafvaren af staden underlydande villan Kinnekulle, Sjökaptenen K. M. Björklund, hade hos Drätselkammaren ansökt att, med afseende å de svåra härjningar Augustistormen 1890 anställt å hans arrendemark och de icke obetydliga kostnader villalottens försättande i vårdadt skick komme att erfordra, en förlängning af 10 år utöfver nu gällande arrende-

¹⁾ Drkns prot. den 1 Dec. § 31. — ²⁾ Do den 1 Dec. § 31. — ³⁾ D:o den 28 April § 3. D:o den 6 Okt. § 26. — ⁴⁾ D:o den 6 Okt. § 39. — ⁵⁾ 1891 års berättelse pag. 56. — ⁶⁾ Drkns prot. den 18 Aug. § 7. — ⁷⁾ D:o den 7 Jan. § 31. — ⁸⁾ D:o den 10 Mars § 49. — ⁹⁾ D:o den 17 Mars § 21. — ¹⁰⁾ D:o den 24 Mars § 26.

tid måtte honom beviljas med rättighet till ytterligare, eventuel 20 års förlängning af arrendet. Drätselkammaren ansåg dock staden icke skäliggen kunna åhvälfvas skyldighet att ersätta arrendatorer kostnader af nu ifrågavarande beskaffenhet, hvadan ansökningen icke till åtgärd föranledde ¹⁾.

En af sysslomännen i Glasmästaren J. K. Strömmers konkurs framställd anhållan att få med upphäfvande af arrendeaftalet till stadens disposition återlemna af cessionanten å arrende innehafda villalotten N:o 5 Vallgård afslogs ²⁾, likasom enahanda framställning af Arbetaren F. E. Nieminen beträffande bostadstomten N:o 16 vid fjärde linjen af området Berghäll ³⁾, samt af arrendatorn af villan Röddäld beträffande sagde lägenhet ⁴⁾.

Afböjdt upphäfvande af arrendekontrakt.

Ägarens af tomten N:o 6 vid Gengatan framställda anhållan, att som tillskottsområde till sagde tomt få tillösa sig en tio fot bred remsa af Broberget på tomtens norra gräns, blef, i öfverensstämmelse med stadsingenjörens i saken afgifna utlåtande, afslagen ⁵⁾.

Afböjda ansökningar om tomtinlösen.

Arrendator af villalotten N:o 32, Stora broholmen, hade hos Drätselkammaren framställt förslag, att, efter skeende värdering, få inlösa de tomter, i hvilka sagde område enligt den nya planen för Broholmarne komme att indelas, men beslöt ⁶⁾ Kammaren att bordlägga ärendet till dess förslaget till stadsplan för Broholmarne erhållit vederbörlig stadfästelse.

Innehafvaren af upplagsplatserna N:ris 4 och 5 af området N:o 22 Södervik hade hos Drätselkammaren anhållit om nedsättning i arrendefärdigheten för desamma, emedan han, på grund af den nya spåranläggningen genom området, icke kunde använda den del af platserna, som låg vester om spåret. Efter å stället verkställd syn, fann Kammaren skäligt bevilja ⁷⁾ den äskade nedsättningen, sålunda att arrendet för upplagsplatsen N:o 4 minskades med 266 mark 90 penni och för N:o 5 med 433 mark 90 penni per år, att beräknas från Augusti månad 1891, då arbetet påbörjades, till den tid, då spåret blefve färdigt utlagdt.

Nedsatt arrende för upplagsplatserna N:ris 4 och 5 Södervik.

Med anledning därpå att mark för förenämde hamnspår tagits i anspråk från upplagsplatserna N:ris 1—5 inom området Sörnäs, beviljades ⁸⁾

Nedsatt arrende för upplagsplatserna N:ris 1—5 Sörnäs.

¹⁾ Drkns prot. den 18 Febr. § 14. — ²⁾ D:o den 22 Dec. § 12. — ³⁾ D:o den 29 Dec. § 1. — ⁴⁾ D:o den 28 Juli § 5. — ⁵⁾ D:o den 25 Febr. § 15. — ⁶⁾ D:o den 2 Juni § 5. — ⁷⁾ D:o den 10 Mars § 34. — ⁸⁾ D:o den 21 Juli § 15.

innehafvarene af sagda upplagsplatser nedsättning i deras arrendeafgälder sålunda, att från 1892 års början arrendet skulle utgöra för:

upplagsplatsen N:o 1	<i>Tmf.</i> 318: —
d:o N:o 2	„ 494: —
d:o N:o 3	„ 510: —
d:o N:o 4	„ 414: —
d:o N:o 5	„ 542: —

Nedsättning i arrendet för plantaget å Humleberg.

Genom utarrenderingen af villan N:o 18 å området Humleberg hade mark frångått den del af lägenheten, hvilken som plantage utarrenderats, och beviljades ¹⁾ af sådan orsak arrendator af plantaget nedsättning i arrendeafgålden, räknadt från 1892 års början, med 0,669 hl råg i grundräntan och 54 mark 28 penni i penningeafgålden.

Nedsatt arrende för Litt. A. B. och C. Fjelldal.

I anledning af att för utvidgningen af vestra chausséen mark tagits i anspråk från områden å lägenheten Fjelldal, nedsattes ²⁾ arrendeafgålden för lotterna Litt. A. B. och C. sålunda att den, räknadt från den 1 November 1892, utgör för:

Fjelldal, Litt. A.	<i>Tmf.</i> 4,893: 62 per år
d:o d:o B.	„ 514: 12 „
d:o d:o C.	„ 539: 41 „

Nedsättning af penningearrendet för Grejus hemman.

På förfrågan hade arrendator af Grejus hemman förklarat sig villig att till staden afstå för anordnande af kadavernedgräfningsplats erforderligt område af lägenhetens mark emot att det lägenheten åsatta årliga penningearrende minskades med 50 mark, hvilken öfverenskommelse Drättselkammaren biträdde ³⁾.

Förhöjdt arrende för Backas.

Arrendeafgålden för lägenheten Backas förhöjdes ⁴⁾ med anledning af en å stället belägen bostadstomts bebyggande, i öfverensstämmelse med vid å platsen förrättad syn af synemännen gjort förslag ⁵⁾, med 106 mark per år, hvilken förhöjning skulle beräknas från den 1 Juni.

Uppsägning af arrendet för det s. k. gamla badhuset.

Det vid ändan af Rödbärgsgatan belägna s. k. gamla badhuset ålades ⁶⁾ ägaren af detsamma att inom September månad undanskaffa, enär platsen var behöflig för hambanebyggnaden. Ett af ägaren framställt anspråk på flyttningsbidrag förkastades ⁷⁾.

Allmänningarne å Humleberg.

I anledning af därom väckt fråga, bestämde ⁸⁾ Drättselkammaren, att den vid stranden nedanför villan N:o 20 å Humleberg belägna allmänning

¹⁾ Drkns prot. den 15 Sept. § 17. — ²⁾ D:o den 1 Dec. § 12. — ³⁾ D:o den 6 Okt. § 23. — ⁴⁾ D:o den 5 Maj § 10. — ⁵⁾ D:o den 3 Mars § 29. — ⁶⁾ D:o den 1 Sept. § 17. — ⁷⁾ D:o den 8 Sept. § 23. — ⁸⁾ D:o den 27 Maj § 29.

skulle få disponeras gemensamt af villorna N:ris 18, 19, 20 och 21 å lägenheten Humleberg, men däremot ej af öfriga villor inom detta område, hvilka ägde begagna sig af andra till området hörande allmänningar.

Bestyrelsen för Helsingfors arbetshem och natthärbärge hade hos Drätselkammaren framställt anhållan att af staden få arrendera plats för en vedgård och anvisade ¹⁾ Kammaren för sådant ändamål en plats söder om kvarteret N:o 139, i hörnet af Hafs- och Kaptensgatorna, att af föreningen under ett års tid arrendefritt disponeras och med rättighet att därstädes låta uppföra provisionelt skjul och vaktstuga. Efter det bestyrelsen sedermera anhållit att få utbyta den föreslagna platsen mot erforderligt område i den närmast ändan af Albertsgatan belägna delen af Fabriksparken, biföll ²⁾ Kammaren härtill, dock med skyldighet för föreningen att, i händelse platsen blefve för staden erforderlig, afstå densamma tre månader efter skedd uppsägning.

Plats för en vedgård åt Föreningen för Helsingfors arbetshem och natthärbärge.

Arrendator af Råholmen, hvilken, jemlikt det med honom den 27 Augusti 1859 upprättade kontrakt, tillkom rätt till 20 års arrendeförlängning, beviljades ³⁾ nu sådan för tiden från den 1 Januari 1890 för södra delen af sagde lägenhet, hvaremot norra delen af holmen komme att återgå till staden den 1 Augusti 1893. Vid förordnandet till afträdesyn å stället uppdrog Drätselkammaren åt synemännen att till Kammarren inkomma med förslag till framtida disposition af nämnda del.

Förlängdt arrende för Råholmen.

Stadsläkaren, D:r C. Qvist, hade hos Kammarren gjort förfrågan, huruvida plats för uppförande af en byggnad, afsedd att inrymma en anstalt för vaccinodling, hvilken byggnad torde komma att af statsverket bekostas, kunde erhållas alternativt invid Kommunala sjukhusets tomt, å platsen mellan Arbetaregatan och hamnbanans område, eller ock i Djurgården, på det triangelformiga område, som omslutes af gamla Djurgårdsvägen, jernvägslinien och parkvaktarbostadens tomtplats. Drätselkammaren beslöt ⁴⁾ meddela att Kammarren ansåg sig kunna förorda sistnämnda områdes upplåtande för det ifrågavarande ändamålet, men ärendet kom ej till afgörande under året.

Plats för en tillernad vaccinodlings anstalt.

I anledning af inom Drätselkammaren väckt förslag ⁵⁾ om förvärfvande för stadens räkning af den närmast chausséen belägna delen af lägenheten Backas område, hvilken vore synnerligen lämplig att indelas

Ifrågasatt förvärfvande för staden af mark å Backas.

¹⁾ Drkns prot. den 7 Juli § 3. D:o 14 Juli § 2. — ²⁾ D:o den 28 Juli § 2. — ³⁾ D:o den 1 Dec. § 11. — ⁴⁾ D:o den 8 Sept. § 1. — ⁵⁾ D:o den 5 Maj § 12.

till bostadstomter, hade förfrågan i detta hänseende gjorts hos arrendator af lägenheten, som äfven förklarar sig villig att till staden afstå 15 å 20 tunnland af lägenhetens mot chausséen gränsande mark mot 300 marks nedsättning i det årliga arrendet samt särskilda andra förbehåll. Drättselkammaren beslöt ¹⁾, innan vidare i saken tillgjordes, låta å karta af fatta den mark, som enligt förslaget vore ifrågasatt att af staden öfvertagas. Sedan detta skett, tillsatte ²⁾ Kammaren för närmare granskning af förslaget ett utskott, hvares utlåtande dock ej hann inkomma under året.

Förändrade vilkor för arrendet af isupplagsplats å Fjälldal.

På disponentens för Helsingfors mjölkförsäljnings aktiebolag framställning biföll ³⁾ Kammaren bolagets anhållan om att den af bolaget å villan Fjälldals område disponerade upplagsplats för is ej behöfde, där staden af området finge behof, utrymmas annat än under November eller December månader, efter en månads föregången uppsägning.

Ansökan om inlösen af tomter

I anledning af Arkitekten, Friherre K. A. Wredes anhållan att för bebyggande få inlösa odisponerade tomterna N:o 1 vid Petersgatan och N:ris 8 och 10 vid Fabriksgatan i kvarteret N:o 134 förordnade ⁴⁾ Drättselkammaren till syn å stället, men ansökningen fullföljdes sedermera icke.

Ansökan om tomtarrende å Wallgård.

På grund af Fabrikanten F. W. Gustafssons framställda anhållan om att på arrende få öfvertaga en tomtplats å staden underlydande lägenheten Wallgårds mark, förordnade Drättselkammaren till syn å stället och godkände ⁵⁾ äfven de af synemännen föreslagna vilkor för utarrenderingen. Sökanden fullföljde dock ej ansökningen.

Disposition af en tomtplats å villan Hvilan.

Sedan Muraregesällen E. J. Ekberg, som å arrende innehade en tomtplats å forna villan Hvilan, förständigats att bortflytta sina där befintliga byggnader, såsom hinderliga för den pågående planeringen af Kaptensgatan, hade han hos Kammaren anhållit om något penningebidrag för ifrågavarande flyttning. Denna anhållan fann ⁶⁾ Drättselkammaren likväl skäligt afslå, sedan upplyst blifvit att sökanden allt sedan 1886 icke erlagt något arrende för tomtplatsen, hvilken han emellertid i betraktande af sitt ekonomiska trångmål, tilläts bibehålla till den 1 Maj 1893, då byggnaderna borde från platsen undanskaffas.

Beviljande af friare dispositionsrätt.

Till följd af särskilda arrendatorers ansökan om erhållande af rätt, att utan stadens hörande till annan öfverlåta sin arrenderätt, beviljade Drättselkammaren, i grund af Stadsfullmäktiges bemyndigande af den 26

¹⁾ Drkns prot. den 12 Maj § 10. — ²⁾ D:o den 8 Sept. § 18. — ³⁾ D:o den 3 Nov. § 36. — ⁴⁾ D:o den 3 Mars § 20. — ⁵⁾ D:o den 27 Okt. § 5. — ⁶⁾ D:o den 14 Maj § 25.

April och 5 September 1882, under året sådan friare dispositionsrätt för följande lägenheter:

Holmnäs och Sundsberg ¹⁾).

Berghäll, 2:dra linien N:o 7 ²⁾).

D:o d:o N:o 27 ³⁾).

D:o 3:dje linien N:o 9 ⁴⁾).

D:o d:o N:o 11 ⁵⁾).

D:o d:o N:o 15 ⁶⁾).

D:o d:o N:o 17 ⁷⁾).

D:o 4:de linien N:o 10 ⁸⁾).

D:o d:o N:o 12 ⁹⁾).

D:o d:o N:o 18 ¹⁰⁾).

Djurgårdsvillan N:o 8 ¹¹⁾).

Echo ¹²⁾).

Humbleberg, lott N:o 14 ¹³⁾).

D:o d:o N:o 22 ¹⁴⁾).

På sätt vid beviljande af friare dispositionsrätt praktiserats, in-tecknades lägenheterna jemte å dem uppförda åbyggnader staden till säkerhet för arrendeafgäldernas utgörande.

Under året godkände Drätselkammaren 34 borgesförbindelsen för ingångna arrendeaftal, 2 för leverans och entreprenadkontrakt samt tvänne för skuldsedlar å köpeskilling för tomter. Godkända borgesförbindelser.

Uti sammanlagdt 39 fall godkände Kammaren ritningar till husbyggnader å stadens arrendemark, nämligen 2 å Alkärr, 14 å Berghäll, 2 å Backas, 2 å Djurgårdsvillorna N:o 6 och 12, 1 å Fogelvik ¹⁵⁾, 2 å Hag-näs, samt 1 å enhvar af lägenheterna Humleberg, Kammio, Kivikko, Mej-lans, Necken, Sumparn, Tallbacka och Valo, 3 å stora Broholmen och 3 å villan Ås, samt dessutom ritningar till uppförande af kiosker i skvä-rerna å Trekanten och vid Lappviksgatan samt musikestrad invid Kajsa-niemi värdshus. Godkända bygg-nadsritningar.

1) Drkns prot. den 21 Jan. § 11. — 2) D:o den 7 April § 6. — 3) D:o den 15 Dec. § 4. — 4) D:o den 21 Juli § 2. — 5) D:o den 27 Maj § 5. — 6) D:o den 24 Mars § 2. — 7) D:o den 25 Febr. § 6. — 8) D:o den 12 Maj § 23. — 9) D:o den 30 Juni § 6. — 10) D:o den 4 Aug. § 1. — 11) D:o den 31 Mars § 1. — 12) D:o den 28 April § 2. — 13) D:o den 1 Sept. § 3. — 14) D:o den 24 Nov. § 1. — 15) Under förbehåll att tillbyggnaden, såvidt den stode in på en i det af Stadsfullmäktige godkända förslaget till indelning af området vid Östra chausséen till gata bestämmd mark, vid arrendetidens utgång af arrendator på egen bekostnad bortflyttades.

Öfverlåtelse af
arrenderätt.

I följd af gjorda ansökningar och efter förebragt utredning om åtkomsten, godkände Drätselkammaren de öfverlåtelse, genom hvilka nednämnde personer för återstående arrendetid förvärfvat sig besittningsrätten till följande utom staden belägna arrendejordar:

N:o	Lägenhetens namn.	Den nye innehafvaren.
14	<i>Backas</i>	Svensson, P. J. Stenhuggare ¹⁾ .
37	<i>Berghäll:</i> Andra linien N:o 6 do N:o 3 do N:o 19 do N:o 21 do N:o 27 Tredje linien N:o 4 Fjärde linien N:o 12	Gustafsson J. byggmästare ²⁾ . Helsingfors Pantaktiebolag ³⁾ . Hoffström, K. F. gårdsägaren ⁴⁾ . Gustafsson, P. G. handlande ⁵⁾ . Ek, Henr. Joh. villaägare ⁶⁾ . Tietäväinen. V. villaägare ⁷⁾ . Jacobsen, Chr. & Söner firma ⁸⁾ .
33	<i>Broholmen</i> stora, södra delen . <i>Djurgårdsvillor:</i> N:o 3 hälften N:o 4 N:o 12 <i>Fredrikskatan</i> N:o 19 i kvart. N:o 107 a (Sjömansgatan N:o 1 i kv. Sillen)	John Stenbergs maskinfabriks aktiebolag ⁹⁾ . Skogster, K. A. hyrkusk ¹⁰⁾ . Österholm, C. J. bankdirektör ¹¹⁾ . Malmberg, E. poliskommissarie ¹²⁾ . Lindholm, J. V. möbelfabrikant ¹³⁾ .
26	<i>Echo:</i>	Grönberg, J. apotekare ¹⁴⁾ .
35 & 36	<i>Holmnäs & Sundsberg</i>	Söderlund, Jonas, byggmästare ¹⁵⁾ .
55	<i>Humleberg:</i> N:o 14 hälften N:o 19 (Lepola) N:o 18	Josefsson, Adolf, forman ¹⁶⁾ . Ålander, F. skräddarmästare ¹⁷⁾ . Dahlberg, J. skeppsklarerare ¹⁸⁾ .
29	<i>Necken</i>	Maskin- och brobyggnads aktiebolaget ¹⁹⁾ . Sandudds tapetfabriks aktiebolag ²⁰⁾ . { Francke, J. E. grosshandlare ²¹⁾ . { Norrman, C. H. sågägare. Malmberg, G. F. handlande ²²⁾ . Dunell, L. timmerman ²³⁾ .
88	<i>Pannkakan</i>	
	<i>Sandudd</i> ett område	
	<i>Strandkulla & Bergudd</i>	
16	<i>Ås</i> N:o 16 b	
115	<i>Ärtholmen</i>	

¹⁾ Drkns prot. den 14 April § 2. — ²⁾ D:o den 21 Jan. § 2. — ³⁾ D:o den 18 Aug. § 13. — ⁴⁾ D:o den 25 Febr. § 8. — ⁵⁾ D:o den 7 Juli § 8. — ⁶⁾ D:o den 15 Dec. § 3. — ⁷⁾ D:o den 10 Mars § 1. — ⁸⁾ D:o den 16 Juni § 3. — ⁹⁾ D:o den 10 Mars § 32. — ¹⁰⁾ D:o den 28 Jan. § 37. — ¹¹⁾ D:o den 8 Sept. § 3. — ¹²⁾ D:o den 3 Nov. § 21. — ¹³⁾ D:o den 22 Sept. § 1. — ¹⁴⁾ D:o den 28 April § 2. — ¹⁵⁾ D:o den 13 Okt. § 9. — ¹⁶⁾ D:o den 18 Febr. § 22. — ¹⁷⁾ D:o den 5 Maj § 39. — ¹⁸⁾ D:o den 29 Sept. § 20. — ¹⁹⁾ D:o den 2 Juni § 21. — ²⁰⁾ D:o den 11 Febr. § 4. Under vilkor att arrendator utan ersättning afstår erforderlig mark för anläggande af en körväg längs gränsen mot nya lutherska begravningsplatsen. — ²¹⁾ Drkns prot. den 8 Dec. § 11. — ²²⁾ D:o den 7 Juli § 2. — ²³⁾ D:o den 13 Okt. § 6.

På anhållan af arrendator af staden tillhöriga badhuset i Brunnspar-
ken lät ¹⁾ Drätselkammaren, efter å stället verkställd syn och i öfverens-
stämmelse med synemännens utlåtande, på stadens bekostnad utföra sär-
skilda mindre remonter i och invid badhuset.

Remont af bad-
huset i Brunns-
parken.

Stadsfiskalerne hade hos Kammaren gjort framställning om att nå-
got af de i rådhusannexet, Alexandersgatan N:o 22, tillsvidare odisponere-
rade rummen skulle upplåtas åt dem till begagnande under de tider de
af tjänsteåligganden uppvaktade vid rätten, och beslöt ²⁾ Drätselkamma-
ren att det i rådhusannexets tredje våning belägna rum, som gränsade
till det s. k. fångrummet i rådhuset, skulle till ifrågavarande ändamål
upplåtas och medelst väggarnes genombrytande och anbringande af trappor
ställas i förbindelse med såväl andra som tredje våningen i rådhuset, hvar-
jemte ur anslaget för inventarier erforderliga möbler till rummet skulle
anskaffas.

Upplåtande af
rum i rådhusan-
nexet åt stads-
fiskalerne.

Stadsfullmäktiges beredningsutskott hade affordrat Drätselkammaren
utlåtande angående af Folkskoledirektionen i skrifvelse till Fullmäktige
framställt förslag att, i och för afhjälpande af olägenheten af den alltför
trånga gårdsplanen i stadens folkskolehus vid Kaserngatan N:o 21, inköpa
den invid belägna gården och tomten N:o 23 vid samma gata. Kamma-
ren, som erfarit att ägarene till nämnde gård, hvilken Kammaren för sin
del ansåg bereda allt för litet utrymme för uppförande af tillbyggnad till
folkskolan, ej vore hugade att afyttra densamma, beslöt ³⁾ att hos Folk-
skoledirektionen förfråga sig huruvida ej ökadt utrymme i gården kunde
lämpligen vinnas genom rifning af den nuvarande gårdsbyggnaden och
förflyttning af den där inrymda gymnastiksalen till sjelfva skolhuset.
Folkskoledirektionens svar inkom först under följande år.

Föreslaget in-
köp af gården
N:o 23 vid Ka-
serngatan.

Drätselkammaren beslöt ⁴⁾ att lemna Arkitekten G. Nyström i upp-
drag att omedelbart uppgöra ritningar och kostnadsförslag till uppförande
å staden tillhöriga tomten N:o 2 vid Nikolaigatan af en byggnad af sten,
afsedd att inrymma lokaler för stadens polisinrättning och fattigvårds-
styrelse. Ritningarne inkommo ej under året.

Ritningar till
byggnad å tomt
N:o 2 vid Niko-
laigatan.

Sedan den nye arrendatorn af Mejlans hemman, Borgmästaren E. Vanhäftd å Mej-
lans.
Öhman, erbjudit sig att fullgöra den remont å särskilda lägenhetens bygg-
nader, som ålagts ⁵⁾ Lektor M. Gadds arfvingar, emot utbekommande af
det ersättningsbelopp, som i instrumentet öfver å lägenheten förrättad af-

¹⁾ Drkns prot. den 19 Maj § 32. — ²⁾ D:o den 7 Okt. § 1. — ³⁾ D:o den 15 Dec.
§ 31. — ⁴⁾ D:o den 4 Aug. § 15. — ⁵⁾ Se pag. 43.

trädessyn för dessa arbeten upptagits, hvilket anbud Drätselkammaren godkändt ¹⁾, utanordnades ²⁾ nämde ersättningsbelopp till Borgmästaren Öhman, efter det genom syn utrönt det arbetena blifvit ordentligen fullgjorda.

Afträdande af
mark från
skeppsvarfvet
och kvarntomten
N:o 80 för hamn-
banebyggnaden.

Drätselkammaren förordnade ³⁾ till syn å det af Helsingfors Skeppsvarfs bolag disponerade område samt den af Enkefru Lenngren innehafda s. k. kvarntomten, i och för träffande af öfverenskommelse med bemälda arrendatorer angående vilkoren för afträdande af erforderlig mark för hamnbanebyggnaden. Sedan ytterligare Jernvägsstyrelsens yttrande angående storleken af det område, som å ömse sidor af den egentliga banan vore erforderlig, inbegärts ⁴⁾, och nämnde styrelse i detta afseende hänvisat ⁵⁾ till åttonde punkten i det om hamnbanebyggnaden uppgjorda kontrakt, beslöt Kammaren, efter tagen del af synemännens utlåtande, förena sig ⁶⁾ om de af dessa föreslagna villkor, hvarom Helsingfors skeppsvarfs bolag och Enkefru Lenngren emellertid skulle underrättas. Ärendet kom ej till slutlig handläggning under året.

Ersättning för
villan Arkadia
frängången
mark.

För det område af staden underlydande villan Arkadia, som för hamnbanebyggnaden och den beslutna chausséutvidgningen var erforderlig, beslöt ⁷⁾ Drätselkammaren, efter särskilda underhandlingar, tillerkänna arrendator en godtgörelse af 7,500 mark, under vilkor likvisst, att den för chausséutvidgningen erforderliga marken omedelbart af arrendator afstods.

Försäljning af
vaktstugan vid
Vestra chaus-
séen.

Den numera obehöfliga vaktstugan vid Vestra chausseen försålde ⁸⁾ Drätselkammaren, efter det förseglade köpeanbud å densamma med skyldighet att omedelbart bortskaffa byggnaden infodrats, till Entreprenören V. Skvortzoff för en summa af 150 mark.

Benmjölsfabri-
kens å Grejus
stopande.

Handlanden Alex. Lindströms å Grejus hemman innehafda benmjölsfabrik ⁹⁾, som genom slutligt utslag af Kejs. Senaten af den 6 November 1891 blifvit dömd att omedelbart slopas ¹⁰⁾, hade ej af ägaren nedtagits, hvadan Drätselkammaren anmodade ¹¹⁾ Byggnadskontoret att ombesörja rifning af byggnaden på Lindströms bekostnad. Kostnaderna härför, som uppgingo till 391 mark 65 penni, beslöt ¹²⁾ Kammaren omedelbart hos Handlanden Lindström utsöka.

¹⁾ Drkns prot. den 7 April § 10. — ²⁾ D:o den 14 Juli § 13. — ³⁾ D:o den 27 Maj § 36. — ⁴⁾ D:o den 17 Nov. § 15. — ⁵⁾ D:o den 1 Dec. § 30. — ⁶⁾ D:o den 15 Dec. § 29. — ⁷⁾ D:o den 8 Sept. § 26. — ⁸⁾ D:o den 18 Aug. § 3. — ⁹⁾ 1890 års berättelse pag. 75. — ¹⁰⁾ Drkns prot. den 15 Sept. § 10. — ¹¹⁾ D:o den 22 Sept. § 15. — ¹²⁾ D:o den 13 Okt. § 5.

Beträffande den af Handlanden G. Barkoff å lägenheten N:o 65 d innehafda benmjölsfabrik, förständigades ¹⁾ arrendator att inom årets utgång upphöra med fabriksdriften och att samtliga byggnader å platsen till den 1 April 1893 borde bortskaffas.

Upphörande af
G. Barkoffs
benmjölsfabrik.

De å den s. k. narinken belägna bodar och diskar, hvilka tidigare medelst auktion uthyrts, upplätos fortfarande, såsom redan föregående år, under hand och inbragte för året inalles 6,101 mark 50 penni.

Uthyrning af
narinkbodar och
diskar.

De äldre simhusen vid Brobergskajen och Munkholmssundet utarrenderades ²⁾ för sommaren 1892, det förra för 580 och det senare för 100 mark, samt det nyuppförda simhuset å Aspås för 50 mark, alla med skyldighet för entreprenörerna att mot bestämda afgifter hålla dem för allmänheten tillgängliga.

Uthyrning af
simhusen.

För rättigheten att uppbära afgifter för begagnandet af stadens mulbetesmark erlades för året 100 mark ³⁾, för mulbetet å Skatudden 60 mark ⁴⁾, samt för rättighet till afbergandet af gräsväxten å särskilda områden sammanlagdt 402 mark ⁵⁾.

Mulbete och
grästägt.

Förutom särskilda syner för uppgörande af förslag till ny utarrendering af lägenheter, byggnadssyner i anledning af ansökningar om tillstånd till byggnadsföretag m. m. förordnade Drätselkammaren under året bl. a. till afträdessyner å Råholmen ⁶⁾, ängslotterna N:ris 6 och 7 i Tölö ⁷⁾, Södra Blekholmen ⁸⁾, upplagsplatserna N:ris 1, 2, 5, 6 och 11 i Sörnäs ⁹⁾, samt å Mejlans hemman ¹⁰⁾, äfvensom till kontrollsyner ¹¹⁾ å Djurgårdsvillorna N:ris 9, 10, 11, 12 och 14, Tölö sockerbruk och tegelbruksplan, villalotterna N:ris 1—9 och 22—24 samt plantagen å lägenheten Humleberg, Rosavilla, Miramar, Humlevik, Bjelbo, Toivola, Bergvik samt villalotterna N:ris 5, 6, 7 och 8 å Mejlans, upplagsplatserna å Skatudden och Lökholmen, holmarne Granholmen, Pannkakan, Hanaholmen, Hönan, Nätholmarne, Paloholmen, Knekten, Sumparn, Vrakholmen, Ungsholmarne, Munkholmen, Ärtholmen, Rönnskär, Märholmen, Stora och Lilla Bässholmen, Busholmen och Broholmen, samt å villorna Toivo, Salli, Kaavi, Savila, Dal, Stengård, Tallbacka, Nygård, Hammarberg, Arkadia, Benmjölsfabriken, Sandudd, Alkärr, Röddäld, Sandnäs, Grejus, apotekstomten å Berga, Berghäll, Forsby, Anneberg, Arabia, Träsk, färgeritomten i Gammelstaden, Gumtäckt, Sofielund, Backas, Vallgård, fabriksstomten N:o 20 c samt

Föranstaltade
syner.

¹⁾ Drkns prot. den 3 Nov. § 16. — ²⁾ D:o den 16 Juni § 1. — ³⁾ D:o den 28 April § 1. — ⁴⁾ D:o den 18 Febr. § 2. — ⁵⁾ D:o den 7 Juli § 1 och 16 Juni § 16. — ⁶⁾ D:o den 8 Sept. § 16. — ⁷⁾ D:o den 14 Juli § 5. — ⁸⁾ D:o den 15 Sept. § 11. — ⁹⁾ D:o den 6 Okt. § 4. — ¹⁰⁾ D:o den 13 Okt. § 17. — ¹¹⁾ D:o den 11 Aug. § 31.

vårdshustomten i Sörnäs, Södervik, Josafats dal och de s. k. Janssonska odlingarne. De bristfälligheter synemännen i afgifna utlåtanden framhål- lit, förständigades arrendatorerna fordresammast afhjelpa, jemte det Bygg- nadskontoret ålades tillse det sådant inom föreskrifven tid blefve verkställdt.

Såsom redogörelse för de under året verkställda allmänna arbeten ingår här den af Byggnadskontoret afgifna berättelse om kontorets verk- samhet:

Byggnadskon-
torets personal
och anslag.

Den ordinarie personalen har under året undergått särskilda förän- dringar beroende dels däraf att den nya instruktionen för Byggnadskon- toret detta år trädt i gällande kraft, dels att särskilda tjänstemän afgått från sina respektive befattningar.

Stadsingeniör Otto Ehrström afgick nämligen den 1 Maj för att öf- vertaga sekreteraretjänsten vid Drätselkammaren och i hans ställe utsågs ingenjören Herman Norrmén till stadsingeniör, med förbehåll likväl att ej tillträda tjänsten förrän arbetena å hamnbanan afslutats, under hvilken tid arbetschefen förordnades att stadsingenjörens åligganden handhafva. Förrre arbetschefen, ingenjör A. Mickwitz, hade redan i Mars från Bygg- nadskontoret afgått och efter det tjänsten, enligt de nya instruktionerna, blifvit ledig anslagen, uppdrog Drätselkammaren åt extra ingenjören E. Hindersson att densamma tillsvidare förrätta. Då ingenjör G. Idström emellertid i Oktober erhöi sagde tjänst, men tillsvidare bestrider stads- ingenjörstjänsten, kvarstår ingenjör Hindersson fortfarande vid ifrågava- rande befattning. Till geodet antogs ingenjör W. O. Lille, hvilken jäm- väl dessförinnan innehafvt tjänsten på extra stat.

Beträffande anslagen under rubrik Byggnadskontoret bör anföras att det för material- och handtlangaredagsverken vid mätningar bevil- jade öfverskridits med 469 mk 92 p. Orsaken härtill är att höjdmätning- ar blifvit verkställda längs Sörnäs bibana och å den ännu obebyggda, men till stadsplan färdigt utarbetade delen af Berghäll för att komplet- tera och förbinda de tidigare utförda mätningarne med dem, som för in- delning till förstaden, på Drätselkammarens uppdrag och med ett under året beviljad tillskottsanslag 1,500 mk, blifvit verkställda. Uti revisions- berättelsen för år 1892 uppgifves emellertid att anslaget för material- och handtlangaredagsverken vid mätningar öfverskridits med 1,969 mk 92 p., men att tillskottet 1,500 mk är olyftadt.

Allmänna arbe-
ten enligt 1892
års stat.
Byggnader och
lägenheter.

Af de för saluhallens underhåll beviljade medlen har i Byggnads- kontorets böcker upptagits endast anslaget för renhållning 1,200 mk, hvarå blifvit bokfördt 157 mk 82 penni.

Med anslag beviljade för stadens byggnader och lägenheter utfördes brädfodringen af folkskolan å Berghäll, delvis remont af värds-
huset och kägelbanan i Brunnsparcken, remont af Kajsaniemi värdshus,
samt diverse reparationer.

Anslaget för brädfodring af folkskolan å Berghäll öfverskreds med
919 mk 13 p. på grund däraf att arbetet blef afbrutet och delvis försvå-
radt genom de remonter, som efter föregången syn, måste verkställas å
takkonstruktionerna. Brädfodringen kunde nämligen ej i sin helhet verk-
ställas förrän de inre remonterna voro slutförda och de af spännstolarne
utpressade väggarne blifvit uppriktade samt måste dessutom få anstå till
dess beslut blifvit fattadt, huruvida staden eller entreprenören skulle ut-
föra berörda inre remont.

Å värdshuset och kägelbanan i Brunnsparcken verkställdes endast de
mest trängande reparationerna, på grund däraf, att Drätselkammaren be-
slutit anhålla om ett större anslag för en mera genomgripande remont
under år 1893, hvarför mer än hälften af den härtill beviljade summan
blef oanvänd.

Däremot utfördes remonten af Kajsaniemi värdshus fullständigt i en-
lighet med förslaget.

Brandstationen å Kamptorget blef uppförd på entreprenad af bygg-
mästaren J. G. Rosenberg under inseende af arkitekten R. Björnberg.

Byggnaden för kontor och instrumentrum äfvensom en stenbyggnad
för slöjd- och torkrum, hvardera å materialgården, uppfördes i enlighet
med förslaget och till beräknade kostnader.

Anslaget för simhus vid Aspås öfverskreds med 566 mk 19 p. där-
för att förbindelsen med land utfördes af sprängd sten, hvilken erhöles
från staden, och icke på pålok såsom förslaget afsåg. Med lätta bryggor
på pålar följer alltid den olägenhet att desamma hvarje år måste ombyg-
gas och remonteras efter att under vinterns lopp hafva blifvit mer eller
mindre ramponerade af isen och därför ersattes densamma med stenut-
fyllning, då denna kunde erhållas för endast transportkostnaden, hvilket
emellertid vid förslagets uppgörande icke kunde påräknas.

Byggnaderna för politiekarlarne utfördes i fullkomlig enlighet med
förslaget, men plats för nedgräfvning af kadaver blef icke anordnad såsom
Byggnadskontoret hade projekterat. Orsaken härtill var att Helsovårds-
nämnden icke ansåg det föreslagna området fullt lämpligt för ändamålet,
enär torrläggning skulle kunnat ske till endast 5 fots djup under mar-
kens yta hvarföre litet högre belägen, ny plats utsågs öster om den före-

slagna. Då det emellertid ej var nog med att dika och dränera endast sjelfva nedgräfningsplatsen utan äfven marken nedanför, samt, då utfallsdiket måste göras både längre och djupare, öfverskreds anslaget med 685 mk 50 penni.

Vid ombyggnaden af värdshusbyggnaden i Hesperia till folkskolelokaler, hvilket skedde med ett under året beviljadt särskildt anslag, måste, såsom alltid vid remonter i gamla hus, en hel mängd arbeten utföras utöfver förslaget; vid rifningen af mellanväggarne och de förefintliga hållugnarne upptäcktes nämligen att flertalet vasar voro ruttna eller ock hvilade på de väggar, som för rummens utvidgande måste rifvas, hvarigenom kostsamma afvexlingar förorsakades. Byggnaden är föröfrigt dåligt fundamenterad på ett lerlager, i hvilket dess östra sida sjunkit en dryg fot, hvarvid det nordöstra hörnet remnat så att fara för ras förelåg, hvarför detsamma måste totalt ombyggas. På grund af ofvannämnda, ogynsamma omständigheter öfverskreds anslaget med 3,269 mk 86 p.

Gator och allmänna platser.

Omläggning med I nubbsten verkställdes å Norra Esplanadgatan mellan Mikael- och Ö. Henriksgatan samt å Salutorget mellan Sofie- och Katrinegatorna.

Anslaget för det förstnämnda arbetet öfverskreds med 2,442 mk 52 p. beroende däraf att c:a 0,6 meter under gatans nivå ett mäktigt lerlager vidtager, hvilket undanschaktades till 1,5 meters djup och ersattes med väl tillstampad sand, för att den nya stenläggningen icke vid källlossningen skulle deformeras. Dessutom måste omläggningen, i enlighet med Drätselkammarens beslut, verkställas på stadens bekostnad å hela södra sidan af gatan, fastän vid förslagets uppgörande antagits att jämväl Spårvägsbolaget skulle häri deltaga med en summa af c:a 1,080 mk, utgörande den direkta kostnaden för nubbstenen längs spåret.

Omläggningen af Salutorget med I nubbsten och vattentäta fogar verkställdes under särdeles gynsamma omständigheter. Utschaktningen af det förorenade underlaget behöfde ej ske till så stort djup, som vid förslagets uppgörande antagits, hvarigenom den nya fyllningsmassan minskades, hvarförutan densamma erhöles till billigt pris. Gjutningen i fogarne, som af Helsingfors asfaltaktiebolag verkställdes med en blandning af asfaltbeck och creosotolja, stälde sig jämväl billigare än beräknadt var, i det att denna utfördes för ett pris af 1 mk 45 p. per m² medan i kostnadsförslaget upptagits 1 mk 60 p. för samma areal. Emellertid måste kontot hållas öppet, på grund däraf att en del af gjutningen misslyckades och bolaget följaktligen icke kunde utbekomma hela entreprenadsumman

förrän sommaren 1893, då felaktigheterna skulle afhjälpas och kontrollsyn å det öfriga i hufvudsak godkända, men af vinterkyla och källossning opröfvade arbetet skulle verkställas. Vid denna syn som i dagarna försiggått, visade det sig att sättet är absolut verksamt, samt att gjutningsmassan å de tidigare godkända delarne af torget på ett utmärkt sätt be stått profvet. Då asfaltbolagets räkning till fullo blifvit utbetalad torde å anslaget kvarstå en behållning af 10,941 mk 16 penni.

Af nyläggningar har arbetet kommit till utförande endast å Munkholmsgatan utanför adr. N:ris 1, 3 och 5, samt å Fabrikgatan mellan Smeds- och Styrmansgatorna, hvilka hvardera slutfördes för de beräknade kostnaderna. Öfriga projekterade nyläggningar blefvo uppskjutna, på grund af Magistratens förordnande, till sommaren 1893.

Då förslaget till nytt brolock å Skatuddsbron uppgjordes, beräknades kostnaderna endast för omläggning af sjelfva brolocket jämte underlagsbjelkarne och någon annan beräkning var så godt som omöjlig att verkställa, alldenstund bron är så konstruerad att en närmare undersökning af jerndelarne icke kunde utföras med mindre än att brolocket delvis rifves. Då, vid arbetets utförande, rifningen väl blifvit verkställd, upptäcktes atl jernbärarnes öfre flänsar voro svårt angripna af rost och befans bron, vid verkställd beräkning, på grund häraf, för svag, hvarom jämväl Drätselkammaren af dåvarande stadsingeniören underrättades. För att återförsätta bron i pålitligt skick beslöts i samråd med af Kammaren utsedda experter, att densamma skulle förstärkas genom anbringandet af mot landfästena hvilande snedsträfvor, hvilka utfördes af Helsingfors Brobyggnadsverkstad. Kostnaden för dessa sträfvor Fmk 1,750, skrapning, målning och det intrång på det egentliga, beräknade arbetet, som härigenom uppstod, förorsakade att anslaget öfverskreds med 2,633 mk 20 p.

Af regleringsarbeten slutfördes såväl de från föregående år balanserade (med undantag af Strandgatan), som de i 1892 års budget upptagna nämligen: planering af Bergmansgatan mellan Högbergs- och Skepparegatorna samt Skepparegatan mellan Jägare- och Bergmansgatorna, hvarvid särskildt å anslaget för det förstnämnda arbetet uppstod en ganska betydande behållning uppgående till 5,885 mk 60 p. Vid planeringen af Skepparegatan utfördes utöfver förslaget, med Drätselkammarens begifvande ¹⁾ en trappa, som förmedlar persontrafiken mellan den högt belägna Jägaregatan och Skepparegatans lägre del, utan att något

Regleringsarbeten.

¹⁾ Drkns prot. den 7 Juli § 19.

tillskott till anslaget erfordrades. Genom dessa, under detta och föregående år slutförda regleringsarbeten äro de flesta bostads- och en stor del af fabriksomtterna i 6:te och 7:de stadsdelarne tillgängliga, samt försatta i tillfälle till anslutning med såväl vatten- som afloppsledning, all den stund jämväl de under ofvanberörda delar af Bergmans- och Skepparegatorna projekterade kloaksträngarne blefvo nedlagda i enlighet med förslaget.

Regleringsarbeten utförda under året i förstaden Berghäll äro:

2:dra linien från Castréns- till Wallinsgatan.

3:dje „ „ Lönnrotsgatan till tomt N:o 23.

4:de „ „ Porthans- till Lönnrotsgatan samt

D:o d:o utanför N:ris 2, 4 & 6,

af hvilka alla utom det sistnämnda arbetet verkställdes för att nödigt antal, för öfrigt starkt efterfrågade tomter skulle blifva tillgängliga.

Å alla särskilda anslag har behållning uppstått belöpande sig in summa till 4,133 mk 91 p. Nödiga afloppskanaler nedlades endast under 2:dra linien samt under den förstnämnda delen af 4:de linien, hvarvid, efter arbetets slutförande, erhöles en total behållning af 3,373 mk 45 p. Genom planeringen af ofvannämnda gator blefvo 15 tomter, med tillfälle till anslutning med kloak- och vattenledning, disponibla, af hvilka redan under 1892 ett antal af 6 st. utarrenderades.

Kanaler och afloppsdiken.

Afloppskanalen under Alexandersgatan från Vestra till Östra Henriksgatan blef redan under sommaren 1891 utförd af en enskild gårdsägare på räkning, som skulle betäckas genom anslag i detta års budget.

Anslagen för ombyggnad af äldre träkanaler och diverse underhåll äro hvardera öfverskridna till följd af den mängd opåräknade dräneringar och dikningar för i stadens närhet belägna, sankta markers torrläggning, hvilka på grund af uppdrag dels från Drätselkammaren, dels från Magstraten blefvo utförda för att motarbeta en möjligen uppträdande koleraepidemi.

Vägar.

Vägarne voro under sommarens lopp underkastade ej allenast grundliga, utan äfven ständiga reparationer till följd af det häftiga och ihållande regnväder, som inträffade under sensommaren och hvilket uppblötte och fördärfvade såväl de tidigare utförda remonterna, som de delar af vägarne, hvilka under gynsamme omständigheter hade stått bi, hvarföre anslaget öfverskreds med ej mindre än 5,361 mk 91 penni.

Af nyanläggningar utfördes genom Byggnadskontorets försorg en-

dast vägen å Mejlans till Fölisbron, efter hvars slutförande uppstod å anslaget en behållning af 761 mk 82 penni.

Chausséerna, den östra såväl som vestra chausséen hafva efter det spårvägarne blifvit nedlagda, visat sig innehafva alltför ringa bredd. Å den sistnämnde kunde olägenheterna häråf afhjälpas därigenom att det ställvis ganska breda och djupa diket längs dess östra sida fylldes samtidigt som den närmast diket belägna delen af chausséen höjdes och makadamiserades. Då kostnadsförslag härtill upprättades, gjordes å Byggnadskontoret jämväl ett projekt att från chausséens midt förflytta spårvägen till den genom utfyllningen af diket bildade, för endast fottrafik användbara jordremsan längs östra sidan, hvarigenom chausséens hela körbanan skulle blifva tillgänglig för all öfrig frekvens. Förslaget godkändes och utfördes arbetet, omfattande sträckan från den s. k. Haga-sundsbacken intill spårvägsstallet å Rosavilla, för en totalkostnad af 21,259 mk 77 p., uti hvilken summa jämväl ingår kostnaden för ommakadamisering af hela körbanan.

Chausséer.

Arbetet med makadamiseringen af den nya chausséen genom Djurgården från branddepoten vid ö. chausséen intill bron öfver jernvägen slutfördes under året. Grunden under vägen närmast bron består af jäslera, hvarför en opåräknad utschaktning på en längd af c:a 30 m. måste verkställas innan vägen kunde makadamiseras. Fastän kostnaderna härigenom ganska betydligt ökades torde dock den återstående delen af hela chausséen kunna utföras för resten af totalanslaget 24,000 mk, då nu redan c:a $\frac{5}{12}$ äro utförda för c:a 10,000 mark.

Att anslaget för underhåll af chausséer öfverskridits med en så betydande summa som 6,631 mk 71 p. beror hufvudsakligast på den vidlyftiga snörenhållningen, som staden är tvungen att verkställa efter det spårvägarne blifvit anlagda; visserligen har spårvägsbolaget blifvit ålagdt att efter hvarje snöfall undanskaffa snön från större bredd af chausséen än skärningen för spåren upptager, men därmed är endast obetydligt vunnit, alldenstund all snö, som uppkastas från trottoirerna omedelbart måste undanskaffas och detta till betydande djup, för att möjliggöra öfrig trafik vid sidan af spåret. Då detsamma dessutom vintertid inkräktar på chausséen c:a 2 m. bör denna hållas trafikabel på större bredd än hvad härförinnan varit nödigt, hvarförutom det dagliga underhållet jämväl ökas därigenom att öfriga fordon äro tvungna att köra i hvar sitt spår på sidorna om skärningen i chausséens midt.

Den summa af 3,049 mk 70 p. hvarmed anslaget för muddring i

Hamnar.

hamnarne öfverskridits utgör i det närmaste kostnaden (3,147 mk) för en under vintern till mudderpräm ombygd afstjälpningspräm och hvilken kostnad först vid bokslutet öfverfördes från kontot „ombyggnad af tvänne afsjtälpningsprämar“, hvarför densamma icke tidigare observerats. Hvad själfva muddringsarbetet beträffar, kunna följande data vara af intresse att meddela.

Muddringen påbörjades den 9 Maj och afslutades den 11 Juli, under hvilken tid 387 pråmlaster utgörande 13,545 m³ uppmuddrades och lossades å den för ändamålet inrättade upplagsplatsen. Under samma tid uppbrändes å båda verken tillsammans 184 hl kol å 3: 24 = 412 mk 16 p. Anmärkas bör dock att pannan å elevatoren under ungefär halfva tiden eldades med affallsvirke från stadens materialgård. Totalsumman, som under årets lopp å muddringsanslaget bokfördes, uppgår till 17,417 mk 46 p., hvori emellertid ingår ej allenast de direkta kostnaderna för muddringen, utan äfven kostnaderna för anordning af muddrupplagsplatsen, uppläggning och insmörjning af verk och elevator till vintern samt iordningställandet af desamma till sommaren, priset för en inköpt mudderpräm samt en räkning från Ingeniör Hammar i Stockholm, hvilken öfvervakade mudderverkets byggande. Afdrages från totalsumman 17,417 mk 46 p. endast kostnaden för anordning af upplagsplatsen 1,060 mk, priset för den nya mudderprämen 3,147 mk samt Ingeniör Hammars räkning 258 mk 57 p., så återstår 12,951 mk 89 p., hvadan priset för 1 kub. m. uppmuddrad jord uppgår till 96 p., slitage och remont å hvardera verken inberäknade. Hade arbetet fortskridit en längre tid så skulle naturligtvis kalkylen ställa sig ännu gynnsammare.

Remonten af östra broarmen i Sörnäs hamn verkställdes under vintern, hvarvid å den för arbetets utförande beviljade summan uppstod en behållning af 2,468 mk 7 penni.

Förutom den vanliga kostnaden för diverse reparationer af hamnar blef kontot ytterligare betungadt af utgifterna för remont af de provisoriska bryggorna i Brobergshamnen. För att nämligen motarbete isens lyftkraft och för framtiden undvika den årligen återkommande nedslagningen af pålarne, förseddes dessa med bjelk-ok, nedsänkta till botten och därefter belastade med sten. Kostnaden för arbetet uppgår enligt böckerna till 2,312 mk 92 penni.

Tillbyggnaden till Magasinskajen, som under året icke blifvit afslutad, utföres i närmaste öfverensstämmelse med Byggnadskontorets, af experter granskade och i hufvudsak godkända förslag. Under arbetets

fortskridande hafva dock smärre förändringar uti anordningarne under och bakom kajmuren visat sig nödiga att vidtaga. Så har t. ex. snedpålningen icke kunnat utföras i enlighet med experternas förslag (hvarje pålad olika lutning) enär de 3 meter under vattenytan belägna tvärförbindningarna i detta fall icke hade kunnat anbringas. Likaså visade det sig nödvändigt att bakom kajmuren anbringa en spåntvägg, för att öfvergången från spintfyllningen till den fasta kajmuren skulle blifva tät och hållbar. Utfyllningen bakom kajmuren under vattenytan verkställdes med s. k. spint, hvilken nedsänktes i flottor om c:a 30 meters längd. Till utfyllningen, hvilken var slutförd i September månad, användes 14,110 kub.m., hvilken från Nätholmens ångsåg erhöles till ett pris af 1 mk 25 p. per kub.m. Då sanden t. o. m. under dessa tryckta tider betingat sig ett pris af minst 1 mk 50 p. per m³ inbesparades genom anordningen af detta fyllningsmaterial omkring 3,500 mk oafsedt det företräde som spinten genom sin ringa vikt och dock stora fasthet gentemot sanden innehar. För att utföra pålningsarbetet under kajmuren, bestäldes redan i Juni månad från Maskin & Brobyggnads verkstaden härstädes en ångpålkran, hvilken dock levererades först i November månad, hvarför arbetet härigenom ganska mycket fördröjdes. Emellertid reduceras neddragningskostnaderna genom användande af ångpålkranen betydligt, ity att en påle af i medeltal 20 meters längd med densamma nedslås för 5 mk, medan motsvarande kostnader uppgick till minst 18 mk, då dragkran användes. Priset för ångpålkranen utgjorde 9,695 mk.

Anslaget för 2 nya varuskjul å södra kajarmen öfverskreds med 607 mk 69 p. beroende hufvudsakligast däraf att uppställningen, hvilken mest skedde nattetid, försvårades och ofta förhindrades af den lifliga hamnrörelsen.

De provisoriska lossningsbryggorna i Sandviken hafva icke kunnat komma till utförande medan arbetena å Hamnbanan pågå, hvarför kontot hålles öppet till följande år.

Anslaget för båtbygga i Hafshamnen och broar för hästsimning i Gräsviken, Hafshamnen och Tölövikens öfverskredos med mindre summor, på grund däraf att alla blefvo utförda till större längd och anlagda vid djupare vatten, än hvad i förslaget hade antagits. Orsaken hvarför så skedde var den att, vid närmare undersökning, hafsbotten befanns öfversållad med sprängd sten på ganska stort afstånd från den därmed utfyllda stranden.

Den östra broarmen i Sörnäs hamn blef under vintern förlängd med

15 m. Förlängningen, som utfördes på pålar, föranleddes däraf, att tre stora fartyg samtidigt skulle kunna förtöjas vid densamma, hvilket dessförrinnan varit omöjligt.

Renhållningen.

Anslagen för underhåll af afstjälpningsplatser, bryggor och prämar samt latriners och pissoirers underhåll öfverskredos med så betydande summor, som resp. 2,094 mk 92 p. och 4,591 mk 51 p. på grund af de stränga och vidtomfattande försigtighetsmått, hvilka måste vidtagas för motarbetandet af den väntade koleran. Torfströ, kalk och lysol användes i betydande mängder till desinfektion, hvarförutom den sedvanliga arbetspersonalen måste ökas, för att de vidtagna åtgärderna skulle kunna utföras med tillbörlig snabbhet och därefter vidmakthållas.

Att kostnaden för renhållning af stadens allmänna platser och gatuandelar med 20,240 mk 97 p. öfverskred det förslagsvis beviljade anslaget, torde hufvudsakligast vara beroende af den ytterst snörika vintern. Om man nämligen jämför kostnaden för de fem första månaderna af året med kostnaderna för de återstående, så ställer sig förhållandet som 28,225 mk 59 p. till 19,038 mk 6 p., oafsedt den summa, 2,814 mk 82 p., som blifvit påförd från „Underhåll af arbetsredskap“.

Hvad beträffar anslaget för ombyggnad af tvänne afstjälpningsprämar, bör anföras att af de 5 st., som staden för närvarande äger, 2 st., enligt förslaget, måste undergå en fullständig ombyggnad, hvarförutom en tredje ombyggdes till mudderpräm och ersattes genom en från Borgå, med Drätselkammarens begifvande, inköpt sandpräm, som förseddes med ny inredning. Anslaget var emellertid beräknadt för grundliga remonter å endast 2 prämar, medan i själfva verket 4 st. ombyggdes, utan att detsamma öfverskreds med mer än 2,857 mk 75 penni.

Beträffande de byggnadsföretag, som af Drätselkammaren å entreprenad utgifvits och därför endast i korthet berörts i Byggnadskontorets ofvan intagna berättelse, torde ännu följande böra här omnämnas:

Nya brandverks-
huset.

Sedan Drätselkammaren den 8 September förordnat till afsyning af det utaf Byggmästaren Gust. Jansson på entreprenad uppförda nya brandverks-huset ¹⁾, hade synemännen i öfver förrättningen aflemnadt instrument anmärkt särskilda bristfälligheter, såsom att brandbottenbräderna på en del ställen börjat taga röta, samt att snickeriarbetena och den invändiga

¹⁾ 1890 års berättelse pag. 90, 1891 års berättelse pag. 69.

målningen i huset, till följe af därstädes rådande fuktighet, tagit skada, hvarför Kammaren beslöt ¹⁾ ålägga entreprenören att under Byggnadskontorets tillsyn vidtaga åtgärd om de anmärkta bristernas afhjälpande. För en å huset uppsatt åskledare utanordnades ²⁾ åt Assessor D. J. Vaden 273 mk 85 penni.

Af de för uppförande af brandstation å Kamptorget ingifna sju entreprenadanbud, antog ³⁾ Drätselkammaren det billigaste, å 17,500, mk, ingifvet af Byggmästaren J. G. Rosenberg, som jämväl ställt antaglig borgen för arbetets behöriga fullgörande. Arkitekten S. A. Lindqvist, åt hvilken Kammaren uppdragit att öfvervaka arbetet och uppgöra nödiga detaljritningar, hade förmått sig vara förhindrad att åtaga sig uppdraget, hvarför detsamma af Kammaren anförtroddes åt Arkitekten R. Björnberg, mot ett betingadt arvode af 600 mark. Beträffande det tornur, som enligt ritningarna och kostnadsförslaget var afsedt att uppställas öfver ingången till depoten, beslöt ⁴⁾ Drätselkammaren att detsamma, såsom ej af behovet påkalladt, skulle bortlämnas och ersättas med ett stilenligt, s. k. rosettfönster, samt att en del af den, härigenom uppkomna besparingen i anslaget för byggnaden skulle användas till förbättring af det i depoten inredda stallets golf, sålunda att detta, i stället för att beläggas med tillstampad lera, blefve utfördt af tråkubbar i asfalt med rännen för urinens afledande. På förslag af Arkitekten Björnberg beslöt ⁵⁾ Kammaren dessutom till utförande, mot skild ersättning, af några smärre tillskottsarbeten, såsom isoleringsschikt af asfalt mellan grundmurarne och stenfoten, asfaltering af trenne golf samt anbringande af branddörr, fotlister och väggventiler. Sedan byggnaden blifvit färdig, förordnade ⁶⁾ Drätselkammaren till afsyning af densamma, men syneinstrumentet inkom ej under året.

Brandstationen
å Kamptorget.

Beträffande vattenledningen, dess utvidgning och verksamhet har Vattenledningskontoret afgifvit följande berättelse:

Vattenledningens
utvidgning.

¹⁾ Drkns prot. den 29 Sept. § 32. — ²⁾ Drkns prot. den 3 Mars § 19. — ³⁾ D:o den 14 Juli § 4. — ⁴⁾ D:o den 17 Nov. § 5. — ⁵⁾ D:o den 11 Aug. § 14. — ⁶⁾ D:o den 30 Dec. § 13.

	<i>Fr.</i>	<i>7é.</i>
<i>Anläggningen och dess utvidgning.</i>		
Vattenledningens värde vid ingången af år 1892	2,531,030	91
Inköp af vattenmätare	19,632	96
Nytt sug- och tryckrör ifrån Gammelstaden till Janssons mossa	72,441	15
Förbindning af rörsträngar	6,510	27
Vattenledning under Bergmansgatan från Högbergsgatan till N:o 18	8,841	50
d:o under Skepparegatan från Jägaregatan till N:o 9	5,001	27
d:o under 2:dra linien Berghäll, från Wallins- till Castréns- gatan	5,117	32
d:o under 4:de linien Berghäll, från Porthans- till Franzéns- gatan	9,420	23
d:o under Hafsgatan	508	60
d:o under Kaptensgatan	708	29
d:o unden Lilla Fabriksgatan	1,171	89
d:o under Malmgatan	7,500	—
Bevattningsposter å gamla kyrkogården	1,300	—
10 st. automatiska luftventiler	985	26
1 st. 200 mm vattenmätare vid pumpverket	1,663	40
Afstängningsventiler å rörnätet	975	47
1 st. vattenvärmningsapparat vid hästbon utanför Gasverket	662	24
Vattenledningens värde vid utgången af år 1892	2,673,470	76

Antalet år 1892 uppsatta vattenmätare utgjorde 205 och funnos vid årets slut 1,429 vattenmätare i bruk, af hvilka 8 st. tillhörde resp. konsumenter.

Den ofullbordade delen af det nya 457^{mm} tryckröret, något öfver en kilometer, nedlades under Januari—Mars månader genom Gumtäckts säteri. Förbindningen med den förut nedlagda delen af den nya tryckledningen kunde emellertid i anseende till kvarliggande käle i jorden icke ske förrän i Augusti, då hela rörledningen den 17 i sagde månad togs i definitivt bruk. Trycket i gamla pumpverkets vindkittel, hvilket förut utgjorde 6 à 7 atmosferer, när de båda pumparne voro i gång, nedgick vid det nya tryckrörets öppnande till c:a 4½ atmosferer, representerande en betydlig ökning af pumpverkets uppfordringsförmåga. Kostnaden för den nya rörledningen utgör inalles 320,480 mark 85 penni.

De särskilda under år 1892 verkställda utvidgningarnes af rörnätet längd och diameter, äfvensom antalet därå anbragta brändposter och afstängningsventiler framgå af följande sammanställning:

	Rör af			Brandposter st.	Afstängningskranar st.
	457mm diamet. m.	203mm diamet. m.	102mm diamet. m.		
Nytt sug- och tryckrör	1,353	—	—	—	1
Förbindning af rörsträngar	—	—	70	—	3
Vattenledning under Bergmansgatan	—	—	176	2	1
” ” Skepparegatan	—	—	49	1	1
” ” 2:dra linien Berghäll	—	—	146	1	—
” ” 4:de linien Berghäll	—	—	233	3	1
” ” Malmgatan	—	—	722	7	2
1 st. 200 ^{mm} vattenmätare	—	9	—	—	1
Afstängningsventiler å rörnätet	—	—	—	—	3
Summa	1,353	9	1,396	14	13

Invid hästhon utanför Gasverket uppställdes, för möjliggörande af kreatursvattning äfven under den kalla årstiden, en inrättning för vattnets uppvärmning, bestående af ett till ugn apteradt 457^{mm} flänsrör med inre 60 m. långa spiraler af 13^{mm} smidjernsrör, som vattnet på väg till hästhon måste genomlöpa. Resultaten af inrättningens verksamhet återfinnas på annat ställe.

Å tryckledningarne anbragtes 10 st. automatiska luftventiler. Det med dem afsedda ändamålet, att förekomma luftsamlingar i rören med däraf härflytande grumlighet och mjölkaktig färg hos vattnet, uppnåddes såtillvida, att dessa olägenheter sedermera förspordes endast i obetydlig grad, efter tillfälliga tömningar af rörnätet i staden.

Invid pumpverket anbragtes en 200^{mm} vattenmätare, i afsigt att utan störning af konsumtionen kunna tidtals kontrollera pumparnes uppfordringsförmåga. Den 22 September 1892 befanns denna utgöra för ångpumpverket 155 L., gamla pumpen N:o I, 219,7 och N:o II, 212,6 L. per slag, motsvarande resp. 5,58, 2,64 och 2,55 m³ i minuten i maximum.

Rörnätets utsträckning vid utgången af år 1892.

	457mm m.	406mm m.	305mm m.	203mm m.	152mm m.	102mm m.	76mm m.	51mm m.	Summa m.	Brandposter st.	Afstängnings- kranar st.
31 Dec. 1891	2,209	3,140	8,092	3,117	5,779	27,425	162	1,816	51,740	279	351
Tillkommit år 1892	1,353	—	—	9	—	1,396	—	—	2,758	14	13
Summa 31 Dec. 1891	3,562	3,140	8,092	3,126	5,779	28,821	162	1,816	54,498	293	364

Vid slutet af år 1892 funnos i bruk staden tillhöriga 5 st. fribrunnar, 4 st. vattningshoar, af hvilka en med vattenvärmningsapparat, 7 st.

dricksvattenkastare, 15 st. pissoirer, 3 st. offentliga afträden, 4 st. fontäner, 4 st. vattenafhemningsposter för betalande konsumenter, 13 st. d:o för gatubevattning, 30 st. d:o för trädgårdsbevattning samt 1 st. hydrantlisk hiss, äfvensom 5 st. fribrunnar inrättade i anledning af hotande kolerafara. I anseende till deras provisionella karakter hafva dessa senare icke ansetts medföra någon ökning af kapitalvärdet utan påförts kostnagerna för drift och underhåll.

Af stadens hus voro 20 försedda med vattenledning.

Vattenledningens förvaltning och drift.

Förvaltning, drift, underhåll och diverse.

År 1892	Fmg.	ni	Fmg.	ni.
<i>Allmänna kostnader:</i>				
En ingenjör, arvode	6,380	—		
En bokhållare, arvode	2,400	—		
Expenser	2,533	82	11,313	82
<i>Vattenuppfördringen:</i>				
En förste maskinist, arvode	2,400	—		
En andre d:o d:o	1,121	67		
En putsare	801	72		
Eldare- och handtlångare dagsverk	637	50		
Ved, kol, olja, trassel och diverse	4,097	77		
Remont och underhåll af gamla pumpverket	2,843	42		
D:o d:o af ångpumpverket	1,683	79	13,585	87
<i>Filtreringen:</i>				
En filterförman, arvode	1,200	—		
Isning af filterna	2,286	55		
Skumning af d:o	1,416	55		
Sandtvättning, kärning och påfyllning	3,256	—		
Remont af filterbassinerna	1,440	24		
D:o af arbetsredskap samt diverse	337	88		
Ved till eldning af renvattenshuset	112	—	10,049	22
<i>Rörnätet:</i>				
En rörmästare, arvode	3,000	—		
Skötsel af brand- och vattenposter	3,928	79		
Remont och underhåll af rörnätet	4,343	52		
Remont af brandposter, afstängningskranar och vattenposter	4,868	64	16,140	95
<i>Vattenborgen:</i>				
En reservoirvakt, arvode	420	—		
Diverse underhåll, ved till vaktstugan, rengöring af vattenborgen m. m.	972	34	1,392	34
Transport	—	—	52,482	20

	Transport	—	—	52,482	20
<i>Verkstaden:</i>					
En verkmästare, arvode		2,000	—		
Hyra för verkstadslokal och magasin		2,584	—		
Dagsverken för privata arbeten		20,529	47		
Material för d:o		38,684	41		
Diverse		999	91	64,797	79
<i>Vattenmätare:</i>					
Reparation och justering af vattenmätare		1,185	84		
Affärsning af vattenmätare och resultatens sammanställning		5,429	25	6,615	09
<i>Pumphus, vattenrännor och hägnader:</i>					
Diverse underhåll		1,626	37	1,626	37
<i>Diverse:</i>					
Mätningar och undersökningar för utvidgningar		798	15		
Brandförsäkringspremier, utskylder och telefonavgifter		1,034	10		
Drift och skötsel af vattenvärmingsapparaten vid hästbon utanför Gasverket		708	66		
Fribrunnar, provisionella		974	49	3,515	40
	Summa	—	—	129,036	85

Vattenledningens ingenjör åtnjöt af hälsoskäl tjänstledighet ifrån den 1 April till den 1 Juli, och tjänstgjorde ingenjören A. Mickwitz som hans vikarie.

Vattenuppfordringen. Det gamla pumpverket målades och försågs med en 305^{mm} afstängningsventil invid vindkitteln. Å ångpumpverket yppades särskilda defekter vis å vis lagren för vinkelkorset, som drifver kondensorns luftpump, hvilka alla gjötos nya, hvarjemte kallvattenkranarnes igångsättningsmekanismer förbättrades. Ångpumpverket har under året varit i bruk endast under 431 timmar (hufvudsakligast under Augusti) eller under den tid då målning etc. af gamla pumpverket pågick.

Totala uppfordringskostnaden per m³ vatten utgör för ångpumpverket 6,233 penni, för gamla pumpverket 0,691 penni och i medeltal 1,024 penni. Vattenuppfordringens storlek under de särskilda månaderna och dagarne af året framgår af följande tablå:

Vattenuppfordringen.

Pumparnes
verksamhet.

	Pumpens N:o	Gamla pumpverket			Ång-pumpverket			Summa m ³
		Antal timmar	Antal slag	m ³	Antal timmar	Antal slag	m ³	
Januari	1	316	233,893	106,258	—	—	—	106,258
	2	338	250,154					
Februari	1	341	251,871	107,597	—	—	—	107,597
	2	322	237,740					
Mars	1	337	247,524	111,370	—	—	—	111,370
	2	358	259,724					
April	1	336	250,357	110,176	—	—	—	110,176
	2	336	251,262					
Maj	1	389	305,580	128,689	—	—	—	128,689
	2	356	279,851					
Juni	1	338	240,883	109,503	—	—	—	109,503
	2	361	257,952					
Juli	1	315	237,941	100,397	18	17,137	2,763	103,160
	2	302	218,799					
Augusti	1	114	90,016	41,694	401	458,625	73,953	115,647
	2	131	99,977					
September	1	320	272,331	111,272	12	18,807	2,915	114,187
	2	317	241,961					
Oktober	1	334	248,020	116,656	—	—	—	116,656
	2	369	292,407					
November	1	348	249,783	108,023	—	—	—	108,023
	2	348	249,979					
December	1	353	232,557	95,513	—	—	—	95,513
	2	319	208,937					
Summa	—	7,698	5,709,499	1,247,148	431	494,569	79,631	1,326,779

Totala vattenkonsumtionen, hvilken år 1891 utgjorde 1,469,808 m³, har under år 1892 minskats med 143,029 m³ eller med omkring 10,3 %.

Vattenfiltrering.
gen.

Filtreringen. Kostnaden för filtrernas isning uppgår till 1 mk 10 p., och för sandtvättning, kärning, påfyllning etc. till 1 mk 62 p. allt per m² filteryta och år. Medelkostnaden för skumning af en m² filteryta utgör för en gång 10,81 penni och för hela året 68,43 penni. Hela filtreringskostnaden per m² filteryta och år utgör 4 mk 97 p. och för en m³ vatten 0,757 penni. Filterskumning egde under år 1892 rum 19 ggr, såsom af följande sammanställning framgår:

Filterafdelningar skummade	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
N:o I	—	—	1	—	1	—	1	1	1	—	1	—
N:o II	—	—	1	—	1	1	1	1	—	—	1	—
N:o III	1	—	1	—	—	1	1	1	1	1	—	—

Vattenledningens
rörsnät.

Rörsnätet. 5 läckor å gatuledningar och tryckrör reparerades. Större remontarbeten förekommo å 41 brandposter, vattenposter samt afstäng-

ningsventiler, mindre nästan dagligen. Partiella afstängningar af rörnätet egde rum 83 ggr i följd af utvidgningar och reparationer. Rörnätet spolades 3 gånger. Under år 1892 hafva några frostsador icke förekommit å stadens rörledningar och brandposter.

Vattenborgen. Diverse mindre remonter utfördes och vattenborgen spolades samt rengjordes 2 gånger. Vattenborgen.

Verkstaden. Vid verkstaden voro anställda i maximum 29, i medeltal 25 och i minimum 19 arbetare. Bland arbetena förtjäna omnämnas 37 nya anslutningar, 205 nyuppsatta och 228 ombytta vattenmätare, 698 reparationer af ledningar och kranar hos privata konsumenter samt 76 i stadens hus, vatten- och afloppsledningar för kolerabarackerna och brandstationen å Kampen, samt diverse remonter af arbetsredskap och tillbehör. De utfärdade räkningarnes antal utgjorde 1,007 och slutsumman 66,482 mk 37 p., hvilken med 1,684 ma 58 p. öfverskjuter kostnaderna, hvarjemte räkningar för c:a 8,000 mk funnos utskrifna. Uti anförda kostnader för verkstaden finnes emellertid icke lager-ränta m. fl. indirekta omkostnader upptagna och då det kan vara af intresse att bedöma, huru med afseende härå särskildt afdelningen för privata arbeten ställer sig i ekonomiskt afseende, lemnas här ett försök till kalkyl häraf:

Utgifter endast för privata arbeten:

Dagsverken	Fmf. 20,529: 47
Material	„ 38,684: 41
En verkmästare	2,000: —
Hyra	2,584: —
Diverse	999: 91
Lagerränta samt brandförsäkringspremier	1,800: —
Afskrifning å arbetsmaskiner	300: —
	7,683: 91
$\frac{2}{3}$ häraf för privata arbeten (resten för stadens egna)	„ 5,122: 60
Diverse expenser för böcker och räkningsblanketter, räkningsgans distribution och indrifning, porto, telegram m. m.	„ 750: —
För eventuella gratisreparationer, på grund af garanti, inom 2 år	„ 1,000: —
För möjligen oobserverade utgifter samt till summans afrundning	„ 1,913: 52
	Summa Fmf. 68,000: —

Inkomster från privata arbeten:

I kontant	<i>Frå</i> 66,482: 37
Fordringar	8,000: —
	Summa <i>Frå</i> 74,482: 37

hvidan alltså nettobehållningen blifver något öfver 6,400 mark.

En större summa än det af Stadsfullmäktige beviljade anslaget för privata anslutningar, 25,000 mk, har under året aldrig på engång varit utkrediterad.

Vattenmätare. *Vattenmätare.* Antalet reparerade, rengjorda och justerade vattenmätare utgjorde 228 eller vidpass 16 % af totalantalet. Totalkostnaden för reparation, justering och afläsning utgjorde för hvarje uppsatt mätare i medeltal 4 mk 63 p., ränta och amortisation, beräknade efter 10 % på inköpsvärdet, utgöra 9 mk per stycke, sammanlagda kostnaderna för mätare och år alltså 13 mk 63 p. De influtna vattenmätare-hyrorna åter utgöra för mätare och år 10 mk 74 p. i medeltal.

Vattenledningens pumphus m. m. *Pumphus, vattenrännor och hägnader.* Arbetena härå bestodo förnämligast i remont af den såsom vanligt under hvarje vinter sönderfrusna vattenrännan, äfvensom löpande mindre rementer.

Diverse. *Diverse.* Vattenvärmningsapparaten invid hästhon utanför Gasverket var i bruk ifrån den 20 Januari till den 27 April samt ifrån den 25 November till årets slut; driftkostnaden utgjorde 708 mk 66 p. förutom 846 m³ vatten. Afgifterna, hvilka erlades med 2 p. för vattnadt kreatur, utgjorde 695 mk 57 p., utvisande en frekvens af 266 vattnade kreatur per dag.

Antalet vid vattenledningen under år 1892 sysselsatta dagsverkare utgjorde i maximum 177, i medeltal 92 och i minimum 47. Antalet personer med månadslön utgjorde 7.

Kostnaden för vattenuppfördringen. Med ledning af föregående ställer sig priset för en m³ vatten på följande sätt:

Om endast pumpningskostnaden toges i betraktande	1,024 p:i
Om härtill lägges kostnaden för filtreringen	1,781 p:i
Om härtill lägges kostnaden för förvaltning, drift, underhåll m. m. förutom driftkostnaden för verkstaden	4,841 p:i
Om härtill lägges 5 % ränta å anläggningskostnaden	14,916 p:i

Vattenkonsumtionen. Vid slutet af år 1892 uppdebiterades inalles 1,141 konsumenter eller 2 mindre än året förut. Minskningen af konsumentantalet beror därpå, att vid införandet af mätare-systemet för hvarje mätare, som uppsattes i vattenposter för samfäldt bruk, kontrakt endast med en person afslutades i st. f. med hvarje vattenförbrukare, hvilken erhållit särskild nyckel,

såsom förut var fallet, samt att antalet nytillkomna konsumenter under året, i anseende till de tryckta affärsförhållandena, var ovanligt litet. Ifrån och med den 1 Oktober 1892 var det nya debiteringssättet enligt mätare fullständigt genomfördt.

En del af gratis konsumtionen för stadens eget behof uppmättes och befanns som följer:

	m ³
1. Rådhuset	548
2. Rådhusannexet	41
3. Gamla packhuset	33
4. Undersökningsstationen för lifsmedel	13
5. Saluhallen	23,933
6. Nya packhuset	2,993
7. Hamnkontoret & våghuset	87
8. Vattenledningsverkstaden	1,262
9. Stadens materialgård	5
10. Södra brandtornet	1,117
11. Norra brandtornet	175
12. Brandstationen å Kampen	43
13. Hästho & pissoir vid Jernvägstorget	5,724
14. Hästho & utkastare vid Kokhuset	14,516
15. Hästho vid Gasverket	2,600
16. Hästho & pissoir vid Långa bron	11,820
17. Afträdet & pissoiren i Teateresplanaden	9,104
18. Pissoir & fribrunn vid Narinken	5,817
19. Pissoir & utkastare vid Kaserntorget	560
20. Fribrunn vid Norra Kajen	101
21. Sörnäs fribrunn	434
22. Folkskolan vid Malmgatan	352
23. Folkskolan, Rödbergsgatan 10	20
24. Folkskolan, Kaserngatan 21	190
25. Folkskolan å Berghäll	151
26. Folkskolan å Hesperia	25
27. Sandtvätten i Gammelstaden	5,702
28. Stadens mudderverk	182
29. Vakthuset vid vattenborgen	27
30. Planteringarne å Observatoriibergen	167
31. Kolerabarackerna	113
Summa m ³	87,855

Inkomsten från
vattenlednin-
gen.

Inkomsterna från vattenledningen år 1892 hafva utgjort:

Vattenafgifter	227,526: 14		
Förhöjning vid sentida inbetalning	1,314: 41		
Inkomster från hästhon vid Gasverket	695: 57	229,536: 12	
Vattenmätarehyror	— —	15,353: 91	244,890: 03
Ersättning för verkställda anslutningar			66,482: 37
			<u>311,372: 40</u>

Afgiften för vatten har minskats med 15,640 mk 18 p. emot år 1891, under det hyrorna för vattenmätare ökades med 5,498 mk 80 p., tillsammans motsvarande en minskning af 10,141 mk 38 p. Totala inkomsten för vatten och mätarehyror understeg den i budgeten antagna med 3,409 mk 97 p., och utgjorde 18,443 penni per m³.

Vattenståndet i
Vanda å.

Vattenståndet i Vanda å.

År 1892.	Medeltal m.	Maximum m.	Minimum m.
Januari	+ 0,18	+ 0,24	+ 0,09
Februari	+ 0,10	+ 0,15	+ 0,09
Mars	+ 0,08	+ 0,12	+ 0,03
April	+ 0,56	+ 1,92	+ 0,12
Maj	+ 0,57	+ 2,01	+ 0,39
Juni	+ 0,49	+ 1,25	+ 0,11
Juli	+ 0,55	+ 1,19	+ 0,16
Augusti	+ 0,24	+ 0,40	+ 0,10
September	+ 0,35	+ 0,96	+ 0,11
Oktober	+ 0,35	+ 1,01	+ 0,09
November	+ 0,36	+ 0,67	+ 0,10
December	+ 0,22	+ 0,40	+ 0,15
För hela året 1892	+ 0,34	+ 2,01	+ 0,03

Islossningen begynte den 28 April.

Öfriga i berättelsen ingående statistiska uppgifter äro återgifna bland tabellbilagorna.

Bland sammanhang med vattenledningen ägande ärenden, torde ännu följande böra omnämnas.

Vattenledning
till stadens nya
materialgård.

Med godkännande af ett från Byggnadskontoret inkommet projekt och kostnadsförslag till utsträckning af vattenledningen från Fredriksgatan till N:o 24 vid Malmgatan samt därifrån till stadens materialgård,

slutande sagde kostnadsförslag å 13,400 mk, beslöt ¹⁾ Drätselkammaren att ifrågasvarande arbete omedelbart skulle utföras samt att kostnaderna för detsamma i sin helhet skulle debiteras anslaget för materialgårdens flyttning, hvarefter vid behandlingen af budgeten för 1893 anslag skulle upptagas för den del af kostnaderna, som ej ansågs böra belasta förberörda konto.

På Vattenledningskontorets förslag bestämde ²⁾ Drätselkammaren som vilkor för nytillträdande vattenkonsumenter i Djurgårdsvillorna öster om jernvägen, att, innan anslutning verkställdes, desamma skulle biträda den af de öfrige där bosatta konsumenter lemnade garantiförbindelse, som fastställdes att gälla från den 15 November 1891 och enligt tidigare öfverenskommelse uppgick till 8 % å anläggningskapitalet.

Vilkor för anslutning till vattenledningen i Djurgårdsvillorna öster om jernvägen.

Med anledning däraf att vattenkonsumtionen i de nyinrättade fiskförsäljningsstånden i saluhallen befunnits öfverhöfvan stor, vidtog ³⁾ Kam-maren åtgärd om afstängningskranarnes i hvarje bassin förseende med nyckel, som af hallens uppsyningsman skulle omhänderhafvas, hvarjemte en särskild regleringskran för bassinerna skulle anbringas.

Vattenkonsumtionen i saluhallen.

Ett af vattenledningskontoret framställt förslag, om uppgörande genom kontorets försorg i flera exemplar af fullständig karta öfver vattenledningens rörnät, biträdades ⁴⁾ af Drätselkammaren.

Karta öfver vattenledningens rörnät.

Sedan vattenvärmsapparaten å hästhon vid gasverket blifvit färdig uppsatt och kunde till begagnande upplåtas, fastställde ⁵⁾ Kam-maren afgiften för dess begagnande till 2 penni för hvarje kreatur.

Afgift för begagnande af vattenvärmsapparat å hästhoar.

För försäljning af vatten från den vid Djurgårdssporten inrättade vattenpost fixerades ⁶⁾ priset till 1 penni för 20 liter.

Vattenförsäljning från posten vid Djurgårdssporten.

Genom kompromissrätts dom hade ägaren af Gumtäckts säteri tillerkänts sådan ersättning för staden medgifven rätt, att genom berörde lägenhets mark nedlägga ett andra sug- och tryckrör, att nedsatt beräkningsgrund skulle ifrågakomma för å lägenheten konsumeradt vatten ⁷⁾, och bestämde Drätselkammaren nu att denna nedsatta beräkningsgrund skulle tillämpas från 1892 års början.

Af Gaslysningsaktiebolaget hade framställtts anspråk ⁸⁾ på att staden borde ersätta bolaget de kostnader, detsamma tillskyndats genom den i början af året inträffade läcka å vattenledningen under Bergmansgatan

Skador i följd af läcka å vattenledningen under Bergmansgatan.

¹⁾ Drkns prot. den 7 Juli § 27. — ²⁾ D:o den 24 Mars § 11. — ³⁾ D:o den 7 Jan. § 30. — ⁴⁾ D:o den 15 Sept. § 21. — ⁵⁾ D:o den 21 Jan. § 7. — ⁶⁾ D:o den 7 Juli § 18. — ⁷⁾ 1891 års berättelse pag. 80. — ⁸⁾ Drkns prot. den 14 Juli § 16.

och beslöt Drätselkammaren, sedan Vattenledningskontoret aflemnadt infor dradt utlåtande och uppgift å staden åsamkad kostnad för den genom sättning af jordlagret uppkomna läckan ¹⁾, att, med afböjande af bolagets förslag om kompromissrätt, föreslå ²⁾ det samtliga nu ifrågakomma genom force majeure uppståndna kostnader skulle jemt fördelas mellan staden och bolaget. Bolagets svar härå inkom ej under året.

Anmärkingar
mot vattenled-
ningsreglemen-
tet.

En af Stadsfullmäktiges beredningsutskott till Drätselkammaren, i och för afgifvande af yttrande, remitterad, till Guvernören af provincialläkaren, D:r Palmberg, ingifven skrifvelse angående särskilda i det af Fullmäktige fastställda vattenledningsreglementet ingående, af D:r Palmberg som olämpliga och lagstridiga ansedda stadganden, öfversändes ³⁾ af Kammaren till Vattenledningskontorets utlåtande, men hann ärendet sedan ej vidare handläggas under året.

Aflopp från tom-
ten N:o 4 vid
Skilnadens.

Agarenes af tomten N:o 4 vid Skilnadstorget anhållan att, enär djupet af källarene i det under byggnad varande stenhuset å tomten omöjliggjordet ledande af afloppskanal till hufvudkloaken under Södra Esplanadgatan, få anbringa afloppet genom Teateresplanaden till kanalen under Norra Esplanadgatan, afslogs ⁴⁾ af Drätselkammaren, enär möjlighet till anslutning med den på större djup lagda kanalen i hörnet af Södra Esplanad- och Mikaelsgatorna ansågs förefinnas.

Aflopp från
skoltomten å
Berghäll.

En för afledande af urin från skoltomten å Berghäll erforderlig afloppskanal, hvarför kostnaden beräknats till 1,350 mk, beslöt ⁵⁾ Kammarren omedelbart låta utföra samt om åtgärden till Stadsfullmäktige anmäla.

Uppkörsväg till
N:o 5 vid 4:de
linien Berghäll.

Af arrendator till bostadstomten N:o 5 vid fjärde linien af området Berghäll hade till Drätselkammaren ingifvits ansökan om anläggning af uppkörsväg och utsträckning af vattenledningen till sagde tomt. Denna ansökan ansåg ⁶⁾ Kammarren ej böra föranleda till annan åtgärd, än att Byggnadskontoret anmodades låta planera norra hälften af gatan, från chaussén till förenämde tomt, för en beräknad kostnad af 500 mark.

Öppenbållande
af vägen från
gångbanan öfver
Tölö viken till
nya Djurgårds-
vägen.

Den väg, som från gångbanan öfver Tölö viken leder till nya Djurgårdsvägen, anmodades ⁷⁾ stadsträdgårdsmästaren på stadens bekostnad låta öppenhålla för trafiken.

Gränsbarrier å
Skatudden.

För att markera gränsen mellan stadens och det af ryska militärväsendet disponerade område å Skatudden, beslöt ⁸⁾ Drätselkammaren be-

¹⁾ Drkns prot. den 24 Nov. § 44. — ²⁾ D:o den 22 Dec. § 18. — ³⁾ D:o den 29 Sept. § 11. — ⁴⁾ D:o den 9 Juni § 6. — ⁵⁾ D:o den 28 Juli § 20. — ⁶⁾ D:o den 14 Okt. § 1. — ⁷⁾ D:o den 14 Jan. § 22. — ⁸⁾ D:o den 10 Nov. § 30.

ordra Byggnadskontoret, att längs nämnda gräns låta uppsätta en träbarrier.

Ett af Byggnadskontoret uppgjort förslag till förbättrande af gatu-^{Gasbelysningens} belysningen å Boulevardsgatan medelst ökande af de därstädes befintliga ^{å Boulevardsgatan och i Kapellesplanaden} gaslyktornas antal med 26 stycken nya samt omflyttning af samtliga lyktor sålunda, att de förlades på stolpar vid trottoirernas sidor, godkändes ^{förbättrande.} ¹⁾ af Drättselkammaren, som tillika beslöt ¹⁾, att öka lyktorna i den s. k. Kapellesplanaden med fyra stycken nya sådana.

Af de 20 stycken petroleumlyktor, som i årets stat upptagits till ^{Placering af petroleumlyktor.} Drättselkammarens framtida disposition, beslöt ²⁾ Kammaren, i öfverensstämmelse med Byggnadskontorets förslag, placera 8 stycken å Berghäll, 5 å vägen till stadens fattiggård, 1 å Sanduddsvägen, 2 längs körvägen å Observatoriiberget samt 4 å stadens materialgård.

Sex genom nedläggning af gasrör under Malmgatan disponibla petroleumlyktor skulle uppställas ³⁾, hälften å vägen från Fredriksgatan till afstjäpningsplatsen norr om f. d. Barkoffs benmjölsfabrik, och hälften å gamla Djurgårdsvägen, längs förstaden Berghälls område. Tre lyktor bestämdes ⁴⁾ ytterligare att placeras invid folkskolan å Berghäll, hvarjemte, enligt framställning af Poliskammaren, isvägen från staden till Sveaborgs fästning skulle, likasom under föregående år, med petroleumlyktor belysas ⁵⁾.

Spårvägs- och omnibusaktiebolagets anhållan, att invid bolagets stall i Sörnäs få ifrån spårets afslutning draga en kurv inåt mot stallets vägg, för att på detta spår placera spårvägarnes snöplog, blef af Drättselkammaren bifallen ⁶⁾.

Generalmajoren J. af Lindfors hade hos Kammaren anhållit, att som ^{Tilläggsplats för ångstupar i norra hamnen.} tilläggsplats för de östra skärgården trafikerande, honom tillhöriga ångsluparne få använda den från kanaltorget utgående tvärkajen. Denna anhållan bifölls ⁷⁾ af Drättselkammaren, som tillika beviljade sökanden tillstånd att därstädes inrätta ett provisionellt trappsteg, för underlättande af landstigningen från båtarna.

Af de i årets stat till utförande upptagna, öfverbyggda klappbryggor beslöt ⁸⁾ Drättselkammaren att de med eldstad försedda skulle förläg-

^{Placering af klappbryggor.}

¹⁾ Drkns prot. den 14 Juli § 7. — ²⁾ D:o den 25 Aug. § 25. — ³⁾ D:o den 22 Sept. § 23. — ⁴⁾ D:o den 20 Okt. § 42. — ⁵⁾ D:o den 14 Jan. § 26. — ⁶⁾ D:o den 3 Nov. § 47. — ⁷⁾ D:o den 5 Maj § 43. — ⁸⁾ D:o den 21 Juli § 15.

gas den ena vid Brobergskajen och den andra vid Gräsviken, samt af de öfriga en vid Skatudden och en vid Skeppsvarfvvet.

Då Helsovårdsnämnden sedan anmärkte att den vid Gräsviken placerade klappbryggan måste betraktas som helsovådlig, enär den var belägen tätt invid mynningen af kloaken vid ändan af Eriksgatan, beslöt ¹⁾ Kammaren vidtaga åtgärd om sagde bryggas förflyttning till Munkholmsundet.

Remont af brunnen å Nikolai-gatan.

Ett väckt förslag om reserande af den å Nikolaigatan befintliga brunnen förföll, sedan Brandkommissionen förklarade ²⁾ densamma erforderlig för eldsläckningsbehof, men beslöt ³⁾ Kammaren emellertid att, då brunnen endast för sagde behof komme att användas, remonten af öfverbyggnaden skulle, enligt af Byggnadskontoret uppgjordt projekt, utföras sålunda att brunnen skulle öfverhållas med ett grästenshvalf, försedt med schaktlucka i gatans plan samt jernrör för applikation af brandverkets sugslangar.

Skogsvård.

Beträffande vården af stadens skogar beslöt ⁴⁾ Kammaren anmoda Forstkonduktören G. O. Timgren att under våren öfvervaka stadens skogskulturer samt tillhandagå med anvisningar angående återplantering af skog å de ställen, som genom Augustistormen 1890 ödelagts.

Afvattning af planteringar å Observatoriibergen.

Drätselkammaren lemnade ⁵⁾ Stadsträdgårdsmästaren i uppdrag att uppgöra och till Kammaren inkomma med förslag till anordnande af ändamålsenlig afvattning af de på Observatoriibergen utförda planteringar.

Stadens planteringar.

Angående arbetena i stadens planteringar under året har Stadsträdgårdsmästaren i öfrigt afgifvit följande berättelse:

Underhåll.

Under året har väderleken varit synnerligen gynnsam för växtligheten i planteringarna, emedan regn föll i så ymnigt mått, att vattenledningsvattnet ej behöfde anlitas. Detta underlättade arbetena betydligt med att underhålla gräsplanerna, som fordra särskildt mycken fuktighet för att gräsväxten å desamma skall visa en liflig grönskande färg. Träd och buskar däremot, synnerligast de under våren planterade, utbildade sig långsamt till följd af den låga temperatur, som ständigt var rådande under sommaren, så att de nybildade kvistarna icke hunno fullt utbilda sig och mogna, hvilket förorsakar att de blifva mindre hårdiga att motstå den kommande vinterkylan. De öfriga förekommande arbetena med att underhålla och förbättra de redan ordnade planteringarna, äro i lik-

¹⁾ Drkns prot. den 11 Aug. § 3. — ²⁾ D:o den 24 Nov. § 37. — ³⁾ D:o den 15 Dec. § 26. — ⁴⁾ D:o den 25 Febr. § 39. — ⁵⁾ D:o den 11 Aug. § 32.

het med de föregående åren, men blefvo betydligt billigare genom att ej behöfva nedlägga något arbete på vattningen, så att af de för planteringar och trädskolor anslagna medlen, uppstod en behållning af 1,313 mk 48 penni.

Af nyanläggningsarbeten utfördes under året mera än under något föregående år, emedan stora kvantiteter med fyllnadsmaterialier transporterats till de platser, som voro afsedda för planteringar. Detta invärkade på fortgången att utföra planteringsarbeten, så att större delen af nordöstra området å Observatoriibergen mellan Unions- och Badhusgatorna blef påfyllt och planerad, samt gångarna färdiglagda med rännstenar och infallsbrunnar. Den delen längs Badhusgatans vestra sida, från salutorget till där berget vidtager, blef under våren planterad med träd och buskar, 335 st., samt tvänne gräsplaner insådda med gräsfrö.

Nyanläggnin-
gar.

Observatori-
ibergen.

Å den vestra delen å Observatoriibergen blefvo tvänne gångbanor anlagda, den ena mellan Unions- och Observatoriegatorna, den andra från Fabiansgatan, som sammanbindes med den förstnämnda vid Observatoriet. Där gångbanorna sammanbindas fanns ett större berg, hvilket tillföljd af sin storlek och läge var till hinder för anläggningen, och därför måste bortsprängas till omkring 1½ meters djuplek, dels för att få stigningen mindre och dels för att gifva åt gångarna så behaglig hållning som möjligt. För vattnets afledande från den invid Observatoriegatan belägna däliden, bortsprängdes äfven därifrån en större bergklack. Stenen från såväl denna som förutnämnda plats, användes som underlag i gångarna, hvarpå fylldes ett lager med lersand och gräs, samt, där så erfordrades för banornas hållbarhet, blefvo rännstenar och infallsbrunnar anlagda. Öfriga å bergen under året verkställda arbeten bestodo i att undanskaffa större och mindre bergklackar, som inverkade störande på gräsplanernas form och hållning. Arbetskostnaderna härför uppgingo till 26,095 mk 36 p.

Brunnsparkens nordöstra område dränerades till största delen och planerades tvänne större gräsplaner, som insåddes med gräsfrö, därå planterades 189 st. träd och buskar. Inom samma del har den stora promenadgång, som sträcker sig genom parken till den s. k. gamla skansen, färdiglagts, med undantag af den plats, som Brunns husets uthus upptager. Detta uthus, som är till stort hinder och vanprydnad för promenaden, borde undanskaffas och ett nytt på en mera lämplig plats uppföras.

Brunnsparken.

Andra, inom parken utförda nyanläggningsarbeten äro planering af tvänne gräsplaner och en sandplan omkring den nyuppförda Bierhallen.

Omläggning af vestra gångbanan i allén från brunnshuset till badhuset verkställdes, samt anordnades gångar och påfylldes de delar med mylla, som voro afsedda för planteringar vid badhusets uthus. Å området vester om chausséen mot gamla skansen till upplades stora kvantiteter mylla, att användas därstädes för nästkommande års försköningsarbeten. Anslaget 10,500 mk användes för nämnda arbeten.

Kaisaniemi.

Stranden omkring den s. k. svandammen i Kaisaniemi undersöktes och befanns bestå af ett lager lerslam, blandadt med dy, varierande mellan 2 å 3 meters djuplek. För strandskoningens hållbarhet fordras att det stenunderlag, hvarpå skoningen kommer att hvila, har genomträngt det lösa lagret och stannat på fast botten. Försök gjordes därför med att utfylla och belasta omkring dammen med sten, hvilket utföll gynnsamt så att en tredjedel af skoningens längd kan till nästkommande år färdigläggas. Den kilade sten, som erfordras för skoningen, har inköpts och levererats på platsen. Kostnaderna för såväl denna som för arbetena har under året uppgått till 2,842 mk 70 penni,

Djurgårdsvillorna.

Anslaget 2,000 mk för strandskoning och planering af strandområdet vid Djurgårdsvillorna N:ris 1—5 har använts för inköp af sten jämte läggning af 84 meter strandskoning, samt för transport af fyllnadsmaterialer till platsen. Framför villatomterna N:ris 2, 3 och 4 planterades längs chausséns norra sida å de delar, som blifvit påfyllda med lera och mylla, 28 st. större träd. Äfven har en körväg från nämnda chaussée till villatomterna N:ris 11—12 blifvit anlagd. Genom att fyllningsmaterialerna till största delen erhöles från det därstädes bortsprängda berget, uppstod af det ursprungliga anslaget, 2,500 mk, en behållning af 66 mk 92 penni.

Fabriksparken.

Inom reservträdgården utfördes diverse arbeten med att anlägga gångar, samt anskaffa mylla till de platser, som dels äro afsedda för odling af trädskolealster, och dels för de gräsplaner med prydnadsbuskar, som komma att anordnas längs Smedsgatans södra sida.

Antalet utplanterade träd och buskar.

I plantskolorna, som äro belägna på tre olika ställen, utskolades fröplantor under våren från föregående års sådd, 5,329 st. af olika sorters träd och buskväxter. I stadens parker och planteringar utplanterades under året inalles 453 st. träd och 788 st. buskar.

I växthuset och drifbänkarna förökades 42,000 st. blomsterplantor. Af dessa utplanterades på följande platser: Brunnsparken (inom restaurationsträdgården) 10,070 st. Badhuset 835 st. Esplanaderna 12,663 st. Riddarhuset 1,609 st. Finlands-Bank 476 st. Brandstationen 1,000 st., samt de under stadens vård hörande grafvarna å kyrkogården 1,565 st.

De öfriga plantorna inrangerades i växthusen under vintern, att användas som moderplantor för nästkommande års växtförökning.

b) *Åtgärder beträffande stadens lösa egendom och penningväsen.*

Den i kommunalförvaltningen föreskrifna inventeringen af stadens lösegendom förrättades af de utaf Stadsfullmäktige utsedda inventeringsmän, utan att skäl till anmärkning förekom.

Inventering af lösegendom.

Inventariiboken öfver lösegendomen kompletterades genom införskaffande från de särskilda nämnderna af uppgifter om de förändringar, som inträffat under året. Sammandrag af nämnde bok meddelas bland tabellbilagorna.

Inventariiboken komplettering.

Bland dessa ingå äfven redogörelser för stadens inkomster och utgifter under året 1892, jämförelser mellan den fastställda budgeten och det faktiska bokslutet samt uppgift om stadskassans ställning vid årets utgång.

Stadskassans inkomster och utgifter under 1892.

Det för staden erforderliga kassakreditiv beslöt¹⁾ Drätselkammaren upptaga i Föreningsbanken, på de af detta bankinstitut uppställda vilkor $5\frac{3}{4}$ % i ränta och $\frac{1}{4}$ % i provision. Då emellertid det konsortium, som öfvertagit stadens nya obligationslån, redan i Maj månad begynte med inbetalningarne för detsamma, behöfde kassakreditivet icke i nämnvärd grad tagas i anspråk under året. I hvad mån sådant skett framgår af nedanstående uppgift, utvisande saldöt i bankräkningen vid hvarje månads utgång:

Stadens kassakreditiv.

	<i>Stadens skuld</i>	<i>Stadens fordran</i>
	<i>Fmg.</i>	<i>Fmg.</i>
pr ultimo Januari	494,501: 51	— —
„ Februari	114,501: 51	— —
„ Mars	299,000: —	— —
„ April	414,166: 74	— —
„ Maj	— —	632,670: 76
„ Juni	— —	295,400: 70
„ Juli	— —	274,326: 74
„ Augusti	— —	33,326: 74
„ September	— —	467,756: 83
„ Oktober	— —	225,603: 41
„ November	— —	79,000: —
„ December	— —	35,858: 41

¹⁾ Drkns prot. den 21 Jan. § 6. D:o den 28 Jan. § 40.

På kortare åter-
betalningstid
upptagna lån.

Vid ingången af år 1892 hade staden, förutom kassakreditivet, på kortare återbetalningstid än två år upptagna lån till belopp af inalles 1,980,000 mk, nämligen 200,000 mk af Borgå sparbank, 600,000 mk af herrar P. & A. Nottbeck, 300,000 mk af Städernas allmänna brandstodsbolag och i Finlands bank ett hypotekslån å 880,000 mk ¹⁾. I slutet af Februari nödgades Kammaren ytterligare upptaga lån till belopp af 550,000 mk, nämligen 150,000 af Öfverintendenten C. G. Sanmark, 200,000 af Konsuln Fredr. Borg och 200,000 af Delegationen för uppresande af en minnesstod åt Kejsaren-Storfursten Alexander II, de bägge förstnämnde mot 5½ och det sistnämnda mot 5 % årlig ränta.

Då det konsortium, som öfvertagit stadens nya obligationslån, sedermera så snabbt verkställde inbetalningarna å detsamma, att emissionssumman allaredan den 12 Juli var till fullo gulden, vidtog Kammaren åtgärder för uppsägning af samtliga tillfälliga lån, som äfven inom året till fullo gäldades, sålunda att inom Maj månad lånen till Borgå Sparbank, Städernas Brandstodsbolag och Finlands Bank inbetaltes ²⁾, samt de öfriga likviderades i slutet af året.

Utlottning af
obligationer.

Vid den 1 November 1892 verkställd utlottning af obligationer till stadens vattenledningslån af år 1876 och nybyggnads- och regleringslån af 1882 äfvensom det nya obligationslånet af den 1 Maj 1892, som nu första gången var föremål för utlottning, drogos följande nummer, till inlösen den 1 Maj 1893: ³⁾

Vattenledningslånet af 1876:

- Ser. Litt. A. å 1,000 mk N:ris 200, 220, 238, 252, 317, 360.
 „ „ B. å 500 mk N:ris 68, 96, 104, 400, 501, 844, 845, 934, 1019,
 1072, 1076, 1166, 1199, 1212, 1302, 1419.
 „ „ C. å 200 mk N:ris 198, 232, 266, 324, 542, 623, 716, 815, 887,
 1008, 1015, 1165, 1181.

Nybyggnads- och regleringslånet af år 1882:

- Ser. Litt. A. å 3,000 mk N:ris 8, 57, 112.
 „ „ B. å 1,000 mk N:ris 25, 39, 63, 114, 127, 128, 188, 258, 406,
 454, 574, 576, 597, 624, 679, 688.
 „ „ C. å 500 mk N:ris 46, 54, 110, 168, 239, 265, 338, 371, 376,
 405, 448, 494, 495, 501, 508, 522, 526, 605, 725.

¹⁾ 1891 års berättelse pag. 89. — ²⁾ Drkns prot. den 12 Maj § 28. — ³⁾ D:o den 17 Nov. § 6.

Obligationslånet af 1892:

Ser. Litt. A. å 5,000 mk eller 3,600 kronor N:o 65.

„ „ B. å 1,000 mk eller 720 kronor N:ris 262, 399, 509, 1448, 1496.

„ „ C. å 500 mk eller 360 kronor N:ris 64, 449, 524, 573, 909, 1039,
1069, 1178, 1390, 1442, 1643.

Vid redogörelsen för stadens inkomstgifvande rättigheter intages här först följande af t. f. Kamreraren vid Trafikkontoret afgifna berättelse om uppbörden af tolags-, trafik m. fl. afgifter:

„Det nyss utgångna redogörelseåret ingaf just icke några synnerliga förhoppningar hvad Trafikkontorets intrader beträffar, ty den rådande tryckta affärsställningen i landet och särskildt äfven i vår hufvudstad måste sjelfallet föra med sig ett nedgående i trafiken och därmed äfven i Trafikkontorets debitering. Under de första månaderna af 1892 sjönk jämväl debiteringssiffran nästan månad för månad, så att den i slutet af Maj stod mer än 8,000 mk under motsvarande siffra för 1891. Under Juni och Juli inträffade emellertid ett uppsving i debiteringen, så att vi vid sistnämnda månads utgång hade ett öfverskott af inemot 1,000 mk utöfver samma siffra för 1891. Augusti månad gaf åter ett bakslag, men September däremot ett starkt öfverskott, beroende dock endast på den omständigheten, att den stora råsockerlasten, som plägar inträffa på senhösten och gifva en inkomst i trafikafgift af ungefär 20,000 mk, under 1892 råkade inkomma redan i September. Oktober månad korrigerade ock i sjelfva verket, såsom det var att vänta, det uppslag September debiteringen gifvit och slutade med ett minus af öfver 13,000 mk. Märkligt nog stego inkomsterna emot all förmodan dock åter i November och December (med resp. 3,000 och 6,000 mk i öfverskott), så att hela baksteget vid årets utgång kom att inskränka sig till obetydligt öfver 4,000 mk, — allt på sätt medföljande tablå öfver debiteringens fortgång under de skilda månaderna gifver vid handen. Borträknas debetsedelafgiften för hvarterdera året, så blir slutsumman för 1892 402,009 mk 39 p. mot 406,126 mk 57 p. för 1891, utvisande för förstnämnda år ett minus af 4,117 mk 18 p. Härtill inskränker sig sålunda det befarade nedgåendet i intraderna från Trafikkontoret för 1892. Att minskningen icke blef desto större, därför hafva vi i främsta rummet att tacka den kolossala importen af spanmål under 1892 äfvensom några större inklareringar af jernvägsskenor för Karelska och Björneborgska jernvägsbyggnaderna. — Summan af debiteringen under de särskilda rubrikerna framgår ur följande öfverslag:

Tolags- och trafikafgifterna
m. m.

	1892.	1891.
Debiteringen.	Tolagsafgift <i>My.</i> 110,704: 63	<i>My.</i> 113,333: 02
	Trafikafgift „ 288,424: 31	„ 288,879: 79
	Mätningafgift „ 2,270: 25	„ 3,141: 86
	Transito-magasinshyra „ 610: 20	„ 771: 90
	Summa <i>My.</i> 402,009: 39	<i>My.</i> 406,126: 57

Som synes, faller största anparten i minskningen på tolagsafgiften, eller mer än hälften, 2,628 mk 39 p. Trafikafgiften har att uppvisa nästan samma slutsiffra som för 1891, blott med en differens på 455 mk 48 p. Mätningafgiften och transito magasinshyran understiga motsvarande siffror för 1891 med resp. 871 mk 61 p. och 161 mk 70 m. Jämföras förevarande debiteringsposter med motsvarande siffror i budgeten för 1892, finnes det, att tolagsafgiften för sagda år öfverskjuter budgetförslaget med 10,704 mk 63 p., att trafikafgiften öfverstiger budget-siffran med 28,424 mk 31 p. samt transito magasinshyran med 410 mk 20 p., men att däremot mätningafgiften understiger budgetbeloppet med 529 mk 75 p. Debiteringens öfverskott öfver budgeten utgör således 39,009 mk 39 p.

Uppbörden. Såsom ur debiterings- och uppbördsrapporten för December framgår, hade af hela debiteringen för 1892, utgörande med inberäkning af debetsedelafgiften ett belopp af 402,892 mk 79 p., under löpande år influtit i kassa 395,800 mk 12 p. Utestående voro alltså den 31 December 7,092 mk 67 p. Dessa rester voro fördelade på följande sätt på de olika månaderna: för Januari—Februari 0 mk 0 p., för Mars 1 mk 2 p., April 9 mk 46 p., Maj 89 p., Juni 9 mk 20 p., Juli 63 mk 70 p., Augusti 5 mk 6 p., September 15 mk 23 p., Oktober 2,301 mk 12 p., November 1,782 mk 16 p., December 2,904 mk 83 p. Resterna för Oktober och November voro vid årsskiftet till det mesta beroende på indrifning genom stadsfogdarne och December resten skall snart gå samma väg, för så vidt den ej på fredlig väg inflyter, hvilken den verkligen redan gjort till mer än hälften. Resultatet af restindrifningarna skall i sinom tid angifvas, på samma gång förslag till nödiga afkortningar uppgöres.

Utom uppbörden för 1892 har under samma år genom Trafikkon-toret indrifvits å resterna för 1890 3 mk 72 p. samt för 1891 4,509 mk. Summa för föregående år 4,572 mk 72 p. Hela kassauppbörden under 1892 stiger alltså till 400,312 mk 84 penni.

Hvad beträffar de föregående årens affärer utestodo vid ingången

af 1892 oindrifna å 1889 års debitering 41 mk 72 p., bestickande sig i fordringar uti tvänne konkurser, på sätt Trafikkontoret i afkortningsförslaget af den 21 sistvikne December redan anmält. Häraf har genom Drätselkontoret influtit 2 mk 18 p.; af Drätselkammaren åter hafva afskrifvits 25 mk 19 p.; återstår såsom rest till 1893 13 mk 35 p. Af 1890 års debitering utestodo den 1 Januari 1892 81 mk 41 p., utgörande återstående fordran i en enda konkurs. Häraf har såsom slutdividend influtit det ofvannämnda beloppet 3 mk 72 p.; resten 77 mk 69 p. har af Drätselkammaren afskrifvits såsom ej mera indrifbart. Därmed äro 1890 års affärer fullständigt klargjorda. Af 1891 års debitering voro utestående vid ingången af 1892 4,733 mk 89 p. Däraf hafva genom Trafikkontoret influtit 4,509 mk, på sätt ofvan anförts. Afskrifna af Drätselkammaren äro 140 mk 99 p. Utestående den 31 December 1892 alltså 83 mk 90 penni.

Hvad angår den i budgeten för 1892 upptagna inkomstposten „Tolag för till Helsingfors sjöledes inkommande varor, destinerade till uppstad, förslagsvis 5,000 mk“, inflyta dessa medel direkte till Drätselkontoret, som naturligtvis äfven direkte redovisar för desamma; resultatet för fjolåret är dock icke på det klara ännu i denna stund, enär medlen först efterhand inflyta“.

Tolag för varor till uppstad.

På förfrågan af Trafikkontoret ¹⁾, huruvida hit inporterad tobak numera, sedan den förre bevillningsafgiften jämte tullen å sagde artikel ersatts med s. k. införselafgift, borde påföras tolagsafgift, uttalade ²⁾ Drätselkammaren den åsigt att, enär införselafgiften vore att likställa med tull, all tobak, utom rysk, arbetad sådan, vore underkastad tolagsafgift.

Tolagsafgiftsberäkning för inporterad tobak.

I anledning af trafikkontorets hemställan om tolags debiterande för artiklar, imponerade för hamnbanans räkning, förklarade ³⁾ Drätselkammaren dessa ej böra påföras sådan afgift, enär hamnbanebyggnaden utfördes på statsverkets bekostnad, och statens jernvägar tidigare genom högsta domstols utslag fritagits från utgörande af slika stadsumgälder.

Artiklar importerade för hamnbanebyggnaden ej tolag underkastade.

Angående beloppet af de vid stadens Hamnkontor uppdebiterade afgifter meddelas uppgifter uti de längre fram ingående tabellbilagorna.

Hamnkontorets uppbörd.

Poliskammarens framställning om att innehafvare af fasta försäljningsplatser å salutorget skulle, för underlättande af kontrollen, förses med igenkänningstecken i form af bleckbrickor, hvilka halfårsvis vid in-

Igenkänningsbrickor för torg-handeln.

¹⁾ Drkns prot. den 7 Jan. § 40. — ²⁾ D:o den 4 Febr. § 23. — ³⁾ D:o den 12 Maj § 15.

betalning af hyran skulle till dem utlemnas, godkändes ¹⁾ af Drätselkammaren, som öfverlemnade åt Poliskammaren vidtagande af de för åtgärden nödiga anordningar.

Ökad antal försäljningsplatser å Kaserntorget.

Med anledning af några smärre näringsidkares klagan öfver att de ej kunnat erhålla plats å Kaserntorget för försäljning af sina tillverkningsningar, beslöt ²⁾ Kammarerna, sedan det erfarits att möjlighet till inrättande af ytterligare några saluplatser å sagde torg torde förefinnas, lemna Byggnadskontoret i uppdrag att afgifva närmare förslag härutinnan.

Tillämpningen af de förändrade villkoren för tomtinlösen.

Drätselkammaren beslöt ³⁾, att de af Stadsfullmäktige antagna ⁴⁾, förändrade villkoren för inlösen af staden tillhöriga tomter, skulle tillämpas från den 1 December för tomter, som efter denna tid försålles.

Räntebereäkningen vid tomtförsäljning.

På väckt fråga, huruvida å de utfästa köpeskillingarne för fabriks- tomterna N:ris 26 och 28 vid Fabriksgatan i kvarteret N:o 180, hvilka försålts den förra den 29 Oktober 1891 åt Fabrikanten Alfr. Vecksell och den senare den 3 December samma år åt Spårvägs- och omnibus aktiebolaget härstädes, ränta skulle beräknas, på sätt vanligt, från den första dagen i månaden näst efter den, då försäljningen skedde, utan afseende därå att nu ifrågavarande tomter icke kunde bebyggas innan fastställelse å dessa tomter berörande förändringar i stadsplanen utverkats, beslöt ⁵⁾ Drätselkammaren, att berörda omständighet, hvarom köparene vid försäljningen underrättats, icke utgjorde hinder för räntans beräkning i vanlig ordning.

Uppbördslängder å vattenavgifter.

I anledning af därom gjord framställning bestämde ⁶⁾ Kammarerna att de uppbördslängder öfver konsumtion af vatten från stadens vattenledning, som å Vattenledningskontoret för hvarje kvartal upprättas, skola i afseende å uppbörd af avgifterna tillställas Drätselkontoret den 15 Februari, 15 Maj, 15 Augusti och 15 November, eller om helgdag då infaller, första helgfria dag därefter.

Uppbörds- kungörelsernas af fattande.

På förslag af Drätselkontoret beslöt ⁷⁾ Kammarerna att i de kungörelser angående uppbördsstämmor, som af Drätselkammaren utfärdas, framdeles skulle intagas bestämning därom, att debetsedlar, som icke innan uppbörden tillställts resp. betalningsskyldige, kunna å Drätselkontoret under uppbördsdagarna uttagas.

Utbetalning af ersättningar åt vittnen i brottmål.

På Magistratens framställning biföll ⁸⁾ Drätselkammaren till att de

¹⁾ Drkns prot. den 24 Nov. § 25. — ²⁾ D:o den 15 Dec. § 23. — ³⁾ D:o den 3 Nov. § 29. — ⁴⁾ Se pag. 43. — ⁵⁾ Drkns prot. den 18 Febr. § 26. — ⁶⁾ D:o den 17 Mars § 27. — ⁷⁾ D:o den 24 Mars § 9. — ⁸⁾ D:o den 11 Aug. § 9.

af härvarande Rådstufvurätt, på grund af Kejs. förordningen af den 21 Mars 1892, af allmänna medel utdömda ersättningar åt vittnen i brottmål, fingo ur stadskassan förskottsvis utbetalas, hvarhos Magistraten skulle vidtaga åtgärd om förskotternas ersättande halfårsvis.

I afseende å ifrågasatt försäljning af Fröken Maria Charlotta Olanders donationsfond tillhöriga gården och tomten N:o 14 vid Mariegatan i kvarteret N:o 17 Vildsvinet förordnade¹⁾ Drätselkammaren till syn å sagde fastighet. I det aflemnade, af Kammaren godkända²⁾ syneinstrumenter uppskattades tomten, hvars areal utgjorde 1,387,699 m², å 35 mk 70 p. per m² till 49,540 mk 85 p., hvartill kom värdet för åbyggnaderna, upptaget, under förutsättning att de rifvas, till 2,000 mk, eller inalles 51,540 mk 85 p. Efter tagen del af värderingsinstrumentet, förklarade³⁾ emellertid den person, som föranledt värderingen, att han icke önskade fullfölja ärendet.

Värdering af
M. C. Olanders
donationsfond
tillhörig fastig-
het.

På utredningsmannens i Statsrådet F. J. von Beckers sterbhus förslag biföll⁴⁾ Drätselkammaren till försäljning af sterbhusets i Hvittis socken belägna fastigheter, halfva Juusela rusthåll i Nanhia by och Wikuri hemman i Riesola by, för hvilka erbjudits, för det förra 36,000 och för det senare 14,000 mk, dock sålunda att om skogen å sistnämnde hemman särskildt köpeaftal skulle ingås med firman W. Rosenlew & C:o i Björneborg, som för rättigheten att afverka all stock, som på 23 fots höjd mätte 8 tum i genomskärning, erbjudit en summa af 22,000 mk.

Försäljning af
Beckerska fon-
den för en blind-
anstalt tillhö-
riga landsfastig-
heter.

Vid de inventeringar af stadskassan, som jemlikt kommunalförfattningens stadgande hvarje kvartal försiggått i stadgad ordning, likasom ock vid de extra inventeringar, hvilka på grund af Drätselkammarens år 1878 fattade beslut förrättats utaf tvänne af Kammarens ledamöter, hafva några skäl till anmärkningar icke förekommit.

Inventeringar
af stadskassan.

c) Särskilda andra af Drätselkammaren handlagda ärenden.

Det under föregående år tillsatta utskott⁵⁾, för uppgörande af förslag till föreskrifter angående uppställande af elektriska ledningar i staden, hade efter fullgjordt värf, insändt förslaget till Drätselkammaren, hvilken äfven, efter det Byggnadskontorets utlåtande infordrats⁶⁾, för

Föreskrifter an-
gående elektriska
ledningarna.
Instruktion för
elektrotekniska
kern.

¹⁾ Drkns prot. den 28 Jan. § 27. — ²⁾ D:o den 31 Mars § 14. — ³⁾ D:o den 21 April § 11. — ⁴⁾ D:o den 11 Aug. § 1. — ⁵⁾ 1891 års berättelse pag. 94. — ⁶⁾ Drkns prot. den 10 Mars § 18.

sin del godkände ¹⁾ detsamma samt beslöt att öfverstyra det till Stadsfullmäktige jemte det förslag till instruktion för stadens elektrotekniker, hvares utarbetande uppdragits åt Ingeniör Th. Neovius. Sistnämnde förslag fick Kammaren emellertid ej under året emottaga.

Ordningsstadga
för virkesflottning
inom stadens hamnområde.

I anledning af Magistratens ansökan af den 5 Juli 1890 hade nymera nedanstående ordningsstadga angående flottning af skogsalster inom Helsingfors stads hamnområde ²⁾ af Guvernören i länet den 7 Juni 1892 framställt ³⁾, dock sålunda att densamma, enär tvistigt är, huruvida det vattenområde, som vidtager nedanom Vanda ås utlopp, tillhör Helsingfors stad eller Wiiks, Kronan tillhöriga ladugård, icke äger sin tillämpning längre, än stadens hamnområde, enligt den för Wiiks ladugård år 1890 upprättade karta sträcker sig.

Ordningsstadga.

§ 1.

Inom Helsingfors stads hamnområde är flottning af skogsalster tillåten under alla tider af året då sådan är möjlig.

När flottning sker bör densamma oafbrutet fortgå, så att virket ej må längre tid än nödigt är blifva kvarliggande på samma ställe; börande därvid det virke, som finnes i sjunkande tillstånd, ofördröjligen på land uppdragas, vid vite af från 20 till och med 200 mk och vare enhvar tillåtet att på den försumliges bekostnad på land upptaga dylikt för sjöfarten vådligt virke.

§ 2.

De vattenområden, som lämpa sig till upplagsplatser för virket vid de inom stadens råer belägna sågar, böra af stadens Hamnkontor i samråd med ägarene af ofvannämnda sågar utses och kunna, när så påfordras, undergå af behovet påkallade förändringar.

§ 3.

Allt virke skall framskaffas förenadt till flottor inom ringbommar eller hopfästadt till fjäll- eller korsflottor. Ringflottornas storlek bestämes sålunda, att till en flotta icke få användas bomträn af större sammanlagd längd, än etthundra trettiofem meter och att en fjäll- eller kors-

¹⁾ Drkns prot. den 24 Mars § 13. — ²⁾ 1890 års berättelse pag. 100. 1891 års berättelse pag. 94. — ³⁾ Drkns prot. den 30 Juni § 11.

flotta får hållas i längd högst etthundra femtio meter och i bredd tolf meter.

Vid transport af bränn- och kolved iakttages dessutom att ringflottorna, med samma storlek som ofvan föreskrifvits, skola omgifvas af dubbla bomträn.

§ 4.

All sågstock bör, förr än flottning däraf får äga rum, vara fullständigt afbarkad; och må hvarken afbarkning eller förfärdigandet af bommar och annat dylikt arbete, hvarvid affall åstadkommes, försiggå så nära vattnet, att affallet kan genom vårflod eller annorledes dit införas. Förbrukade bomlänkar och vidjor få ej heller i vattnet utkastas.

Bränn- och slipved, slöjdvirke, gärdsel och störrar må framflottas obarkade.

§ 5.

All flottning får ombesörjas af enhvar virkesägare själf eller ock försiggå för gemensam räkning, om virkesägarene därom sig förena.

Före flottningens vidtagande bör virkesägare bland flottningsmanskapet utse en förman, som förestår flottningen, samt om honom å Hamnkontoret anmäla; och böra, därest flere ägare tillhörigt virke flottas gemensamt, de skilda virkesägarene hafva sitt virke märkt med olika märken och minst tre veckor före flottningens början, vid vite af femtio mark, aflemna en teckning häraf till Hamnkontoret.

§ 6.

Vid flottning genom sunden i Sörnäs hamn iakttages att blott en flotta i gången frambogseras, för att fartygstrafiken ej må lida afbräck. På öfriga ställen, hvarest tillräckligt utrymme förefinnes för farledens öppenhållande samtidigt med virkesflottningen, kunna ända till tre ringflottor af föreskrifven storlek på en gång frambogseras. Af fjäll- eller korsflottor må däremt på intet ställe mer än en flotta i sender framskaffas.

För virkesflottornas transport på grundt vatten må vanligt gångspel begagnas, men öfverallt, där vattendjupet sådant medgifver, skola desamma af ångbåt bogseras.

§ 7.

Virke, som genom Vanda å nedkommit, bör, med skydd af ledningsbommar, framforslas till det staden tillhöriga vattenområdet, sådant det tidigare begränsats, samt, i händelse sådant är af behovet påkalladt, sor-

teras och samlas till flottor, för att sedan på sätt § 3 angifver vidare transporteras.

§ 8.

Då virkesflottor frambogseras genom mörker, skola de vara försedda med lyktor, fästade en i hvardera ändan af flottan på sex å åtta fots höjd öfver vattenytan, hvarförutom på själfva bogserbåten skola finnas signallyktor, såsom därom finnes särskildt föreskrifvet.

§ 9.

Ifall af gemensam flottning är virkesägaren skyldig att till föreståndaren för densamma erlägga betalning efter öfverenskommelse eller taga del i flottningskostnaden i förhållande till sin andel i hela virkesmassan och den sträcka af flottleden hans virke medföljt.

§ 10.

Trädgårdar och parker få af flottningsmanskabet icke beträdas utan föregången anmälan därom hos ägaren, likasom ej invid flottleden belägna åkerlindor och ängar, på längre afstånd än tre och en half meter från vattenranden, på alla ställen där möjlighet förefinnes att inom detta afstånd inrätta gångstig.

§ 11.

Skador och olägenheter, som i följd af flottningen uppstå å stränder, fisken m. m. skola, där godvillig öfverenskommelse ej mellankommer, värderas och af vederbörande godtgöras, på sätt i Kejslerliga förordningen om flottning af skogsalster af den 24 Mars 1873 närmare stadgas.

§ 12.

För öfverträdelser eller uraktlåtenhet att fullgöra de i denna ordningsstadga meddelade föreskrifter straffas vederbörande enligt § 11 i åberopade Kejslerliga förordning af den 24 Mars 1873, hvilken jemväl i öfrigt, liksom Nådiga ordningsstadgan af den 8 April 1875 i tillämpliga delar, jemte denna flottningsstadga skola vid skogsalsters flottning inom Helsingfors stads hamnområde tjäna till efterrättelse.

Flottning af
aspvirke i
Vanda å för-
bjuden.

I den genom Guvernörens i länet utslag af den 6 Augusti 1890 fastställda ordningsstadga angående flottning af skogsalster i den inom Nylands län liggande delen af Vanda å, hade Drätselkammaren sökt ändring

i Kejserl. Senaten, under framhållande att flottning af aspvirke visat sig särskildt gifva upphof åt alg- och svampbildningar samt detta virke företrädesvis hade benägenhet att sjunka och sålunda kunde hafva skadlig invärkan på vattnet i stadens vattenledning, hvadan Kammaren yrkat att all flottning af dylikt virke borde förbjudas.

Genom utslag af den 29 Januari 1892¹⁾ pröfvade Kejserl. Senaten godt med någon ändring fastställa förenämde ordningsstadga för flottning af skogsalster i Vanda å, dock sålunda att flottning af aspvirke helt och hållet förbjöds.

Emedan det för hamnbanan införskrifna mudderverk ännu ej vore färdigt att användas, anhöll Hamnbanebyggnadsstyrelsen, som omedelbart önskade påbörja muddringsarbetet i Sandvikshamnen, att få begagna stadens ångmudderverk jemte den å Broholmen uppförda elevatorbyggnad. Drätselkammaren biföll²⁾ denna anhållan, under vilkor att ny elevatorbyggnad af Hamnbanebyggnadsstyrelsen för stadens räkning uppfördes å Skatudden, där ny muddrupplagsplats komme att af staden inrättas.

I anledning af möjligheten att den i Ryssland rådande koleraepidemin kunde här uppträda, vidtog Drätselkammaren särskilda sanitetsåtgärder³⁾, bland annat att afstjelpningsprämarne och allmänna latriner blefve med torfströ och kalk desinficerade samt att upplagen å afstjelpningsplatserna utbreddes och desinficerades på verksamaste sätt⁴⁾.

På därom väckt förslag, beslöt⁵⁾ Kammaren att genom Magistraten ansöka om fastställande af ett vite af fem mark för körande å Långa bron i starkare fart än vanlig skridt.

Med anledning af en inom Drätselkammaren därom gjord framställning, beslöts⁶⁾ att genom stadens Hamnkontor läto anställa undersökning och införskaffa till buds stående upplysningar rörande hafsisens beskaffenhet vid inloppet till Helsingfors, i ändamål att tjäna till bedömande af möjligheten för framtida anordnande af vintertrafik på Helsingfors. Sedan Hamnkontoret genom härvarande lotsfördelningschef införskaffat till buds stående uppgifter i förberörda afseende⁷⁾, hvilka alla upplysningar utvisade att isförhållande, särskilt under nu rådande vinter, voro af svåraste art, ansåg Kammaren någon vidare åtgärd i saken för närvarande icke påkallad⁸⁾.

¹⁾ Drkns prot. den 7 April § 8. — ²⁾ D:o den 7 Juli § 14. — ³⁾ D:o den 21 Juli § 7. D:o den 18 Aug. § 9, 10 & 11. D:o den 8 Sept. § 13, 14 & 15. D:o den 24 Nov. § 35. — ⁴⁾ D:o den 14 Juli § 21. — ⁵⁾ D:o den 28 Jan. § 43. — ⁶⁾ D:o den 25 Febr. § 14. — ⁷⁾ D:o den 31 Mars § 15. — ⁸⁾ D:o den 14 April § 12.

Upplåtande af stadens mudderverk för hamnbanans arbeten

Åtgärder mot kolerafarsoten

Vite för hårdt körande å Långa bron.

Undersökning af hafsisens beskaffenhet utanför Helsingfors

Tiden för tillämpningen af instruktionen för Drätselkammarens kansli.

Angående tillämpningen af den genom Kejsel. Senatens utslag numera stadfästade nya instruktionen för Drätselkammarens kansli samt den i sammanhang därmed stående förändrade aflöningsstaten för Kammarens personal, bestämdes ¹⁾ att dessa skulle tillämpas från den 1 Maj.

Tiden för Byggnads- och Vattenledningskontorens öppenhållande.

Beträffande det, enligt de nyligen fastställda instruktionerna för Byggnads- och Vattenledningskontoren, på Drätselkammaren ankommande bestämmande angående tiderna för dessa verks öppenhållande för allmänheten, beslöt ²⁾ Drätselkammaren, efter inhemtadt yttrande från de bägge kontoren, att Byggnadskontoret, såsom härintills, skulle öppenhållas alla helgfria dagar kl. 10—2 på dagen och Vattenledningskontoret samma dagar kl. 10—2 före och 5—6 efter middagen.

Komplettering af fastighetsböcken. — Granskning af säkerhetshandlingar.

Förteckningen öfver stadens fasta egendom blef under året kompletterad genom införande af uppgifter å skedda förändringar; hvarjemte stadens säkerhetshandlingar granskades och nödiga åtgärder till bevarandet af stadens rätt i förekommande fall vidtogos.

Bevarande af stadens rätt i rättegångar, taxeringsärenden m. m.

Förutom i förut omnämnda fall blef stadens talan genom Drätselkammarens försorg bevakad uti åtskilliga judiciela och administrativa ärenden, i hvilka staden var part eller annars hade något intresse att tillgodose. De flesta af dem gällde kommunaltaxering eller debitering af allmänna afgälder ³⁾, in-teckning af staden tillkommande arrendeafgälder och ogulden tomtlösen, expropriationslösen, ersättning för magasin-stomter ⁴⁾ m. m.

Drätselkammarens medlemmar.

Drätselkammaren bestod under året af Juriskandidaten L. v. Pfaler, Hofrådet C. Nummelin, Handlanden M. Hallberg, Bandirektörsassistenten Th. Frosterus, Muraremästaren A. Ärt och Ingeniörmekanikern K. M. Moring, hvilken sistnämnde afgick den 12 April och ersattes med Vicehärads-höfdingen, Grefve C. Mannerheim. Suppleanter voro Gårdsägaren K. R. Åström, Bankdirektören A. Norrmén och Handlanden L. Krogius. Som ordförande under året fungerade herr v. Pfaler till den 1 Mars, då han ersattes af herr C. Nummelin, som åter afgick den 12 April, från hvilken tid herr M. Hallberg innehade ordförandeplatsen. Viceordförande voro herr C. Nummelin (¹/₁—¹/₃ och ¹²/₄—³¹/₁₂) samt herr M. Hallberg (¹/₃—¹²/₄).

¹⁾ Drkns prot. den 28 April § 17. — ²⁾ D:o den 6 Okt. § 30. D:o den 13 Okt. § 30. — ³⁾ D:o den 7 Jan. § 6. D:o den 24 Jan. § 1 & 2. D:o den 28 Jan. § 7 & 9. D:o den 4 Febr. § 20. D:o den 11 Febr. § 26. D:o den 25 Febr. § 10 & 11. D:o den 8 Sept. § 11. D:o den 15 Sept. § 13. D:o den 28 Sept. § 20. D:o den 3 Nov. § 39. D:o den 22 Dec. § 14. — ⁴⁾ D:o den 3 Mars § 47. D:o den 4 Aug. § 11.

Drätselkammaren hade under året 59 sammanträden, af hvilka 52 ordinarie och 7 extra. Därvid handlades 1,394 diariiförda ärenden, af hvilka 73 voro beroende från de föregående åren samt 1,321 nya. Af dessa blefvo 1,243 befordrade till slut samt 151 beroende på vidare åtgärd. Anordningar utfärdades till ett antal af 2,439, paragrafantalet i kammarens protokoll uppgick till 2,037 samt brefnummern till 337.

Drätselkammarens sammanträden, antal ärenden m. m.

III. Fattigvårdsstyrelsen.

Den af Fattigvårdsstyrelsen till Drätselkammaren afgifna redogörelse för dess verksamhet under året 1892 är, med uteslutande af några, bland bilagorna i hufvudsak intagna tabeller, af följande lydelse:

Fattigvårdsstyrelsens medlemmar och tjänstemän.

„Den styrelse, som under loppet af år 1892 handhaft stadens fattigvård, har utgjorts af följande invalde personer, nämligen: Ordförande, t. f. Kyrkoherden F. L. Bengelsdorff, ledamöterna Handlanden N. Kochtomow, Apotekarene A. Osberg och A. Grönvik, Handlanden J. R. Lindfors, Slagtarmästaren J. E. Hacklin och Diakonissan vid Stadsmissionen, Fröken Cecilia Blomqvist samt suppleanterne Handlanden Th. Holmström och Arkitekten C. G. Hiort af Ornäs.

De presterliga förrättningarne vid arbets- och fattiggården utöfvades intill den 1 Maj af Gardespastorn K. A. Hyrkstedt samt, efter dennes afresa från orten, af Pastorn Emil Murén. Inspektorsbefattningen vid sagde inrättning innehades af Ekonomiedirektören C. E. Degerholm och sekreteraretjänsten vid fattigvårdsstyrelsen af Sekreteraren, Vice Härads höfdingen B. Sirén. De för fattigvårdens utgifter erforderliga medel hafva, på grund af Styrelsens rekvisition, lyftats å Drätselkontoret af Ekonomiedirektören Degerholm, hvarefter Sekreteraren vid hvarje månads utgång sammanställt redovisningen öfver inkomster och utgifter, hvilken genast därpå afsändts till Drätselkammaren.

Antalet af dem, som genom fattigvårdsstyrelsens försorg blifvit vårdade under år 1892, har utgjorts af:

Antalet fattige, som vårdats på kommunens bekostnad.

a) Intagna i arbets- och fattiggården 554 personer, däraf:

högsta antalet på en gång	309
(emot 278 för år 1891)	
i medeltal	280
(emot 249 för år 1891)	